

CHPS

ČESKÉ PANELOVÉ ŠETŘENÍ DOMÁCNOSTÍ

**Dokumentace ke sběru a zpracování dat
Ad hoc covid-19 výzkumy 2020 a 2021**

Verze 1.0 (31. 10. 2024)

OBSAH

SHRNUTÍ – AD HOC COVID-19 VÝZKUM 2020	3
SHRNUTÍ – AD HOC COVID-19 VÝZKUM 2021	5
1. O VÝZKUMU	7
1.1. Ad hoc covid-19 výzkumy	7
1.2. Ročníky 1 až 4 (2015–2018): zakládající vlny	8
1.3. Ročník 5 (2019): spojení s biochemickým testováním	9
2. AD HOC COVID-19 VÝZKUM 2020	11
2.1. Organizace šetření	11
2.2. Obsah šetření	13
2.3. Výběrový soubor	14
2.4. Průběh sběru dat	22
2.5. Účast a návratnost	23
2.6. Mód sběru dat	25
2.7. Dotazovací instrumenty	25
2.8. Kontroly a čištění dat	27
2.9. Datový soubor	28
2.10. Post-stratifikační vážení	32
3. AD HOC COVID-19 VÝZKUM 2021	35
3.1. Organizace šetření	35
3.2. Obsah šetření	36
3.3. Výběrový soubor	37
3.4. Průběh sběru dat	42
3.5. Účast a návratnost	43
3.6. Mód sběru dat	44
3.7. Dotazovací instrumenty	45
3.8. Kontroly a čištění dat	46
3.9. Datový soubor	48
3.10. Post-stratifikační vážení	51
PŘÍLOHA: ZVEŘEJNĚNÉ MATERIÁLY K VÝZKUMŮM	54
SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ	55

Shrnutí – ad hoc covid-19 výzkum 2020

Cílová skupina

Neinstitucionalizovaná populace dospělých (18 a více let) obvykle žijících na území České republiky bez ohledu na národnost a občanství, schopných zúčastnit se dotazníkového šetření v českém jazyce

Jednotka výběru

Původní panel CHPS: hospodařící domácnost

Respondenti mimo panel CHPS: jednotlivec

Předmět šetření

Původní panel CHPS: vyplnění dotazníku bylo nabídnuto všem dospělým členům oslovených domácností (domácnosti, v nichž se alespoň jeden člen zúčastnil páté vlny výzkumu v roce 2019).

Respondenti mimo panel CHPS: u nově rekrutovaných respondentů nebyla zjišťována příslušnost k domácnostem a nebyl prováděn soupis dalších členů domácnosti. Předmětem šetření byli pouze vybraní jednotlivci, nikoli další členové jejich domácností.

Postup výběru

Původní panel CHPS: dvoustupňový stratifikovaný náhodný výběr domácností (první vlna 2015). Osloveny byly domácnosti, v nichž se alespoň jeden člen zúčastnil páté vlny výzkumu v roce 2019 vyplněním individuálního dotazníku a odběrem krevního vzorku. Tyto domácnosti se tedy zároveň účastnily šetření CHPS v prvním až čtvrtém ročníku (2015 až 2018).

Respondenti mimo panel CHPS: výběr na základě dobrovolnosti a dostupnosti

Realizátor sběru dat

MEDIAN, s. r. o., a STEM/MARK, a. s.

Termín sběru dat

---

19. 5. – 9. 7. 2020

Počet dotázaných individuálních respondentů

Původní panel CHPS: 1 533

Respondenti mimo panel CHPS: 628

Celkem: 2 161

Míra účasti

Původní panel CHPS: 72,5 % oslovených domácností (míra účasti na úrovni domácností; kvůli odlišné metodice výpočtu není tato hodnota zcela srovnatelná s mírou retence evidovanou v prvním až pátém ročníku)

Respondenti mimo panel CHPS: nelze stanovit

Nástroj sběru dat

Standardizovaný dotazník pro jednotlivce

Způsob (mód) sběru dat

Telefonický rozhovor s tazatelem s využitím počítače („computer assisted telephone interviewing“, CATI), samostatné vyplňování dotazníku na internetu („computer assisted web interviewing“, CAWI)

Jednotka analýzy

Jednotlivec ve věku alespoň 18 let

Obsah a struktura datového souboru

Datový soubor obsahuje identifikační čísla respondentů a domácností z aktuálního šetření a předchozích vln, proměnné z individuálního dotazníku, základní sociodemografické údaje a základní paradata (den, měsíc a rok dotazování, agentura provádějící sběr dat, příznak rozlišující domácnosti z původního panelu CHPS a nové respondenty). Zařazeny jsou post-stratifikační váhy pro celý soubor a podsoubor domácností z panelu CHPS.

Datový soubor je strukturován na úrovni jednotlivce a obsahuje pouze respondenty individuálního dotazníku, nikoli záznamy za další členy domácnosti.

Kontrola dat

Kontrola rozsahu hodnot a filtrování, kontrola věcné smysluplnosti distribucí, kontrola rozdílů v základních charakteristikách účastníků mezi vlnami

Čištění a zpracování dat

Čištění struktury dat v souladu se strukturou dotazníku (povolený obor hodnot, filtrování), kódování polootevřených otázek, harmonizace základních sociodemografických proměnných (pohlaví, rok a měsíc narození) s informacemi z předchozích vln šetření, harmonizace rozdílů v dotazovacích instrumentech realizátorů sběru dat

Vážení dat

Byly vytvořeny post-stratifikační váhy pro respondenty dotazníku, samostatně pro celý soubor a respondenty z původního panelu. K vážení byla využita kombinace pohlaví, věkových skupin a vzdělání a dále samostatně kraj. Populační četnosti byly čerpány z Výběrového šetření pracovních sil 2020 a z údajů o věkovém složení obyvatel k 1. 7. 2020 Českého statistického úřadu.

Shrnutí – ad hoc covid-19 výzkum 2021

Cílová skupina

Neinstitucionalizovaná populace dospělých (18 a více let) obvykle žijících na území České republiky bez ohledu na národnost a občanství, schopných zúčastnit se dotazníkového šetření v českém jazyce

Jednotka výběru

Původní panel CHPS: hospodařící domácnost

Respondenti mimo panel CHPS: jednotlivec

Předmět šetření

Původní panel CHPS: předmětem šetření byli všichni účastníci pátého ročníku výzkumu (2019) a/nebo ad hoc šetření 2020 a dále jeden představitel za každou domácnost panelu CHPS, která se naposledy zúčastnila ve třetím (2017) či čtvrtém (2018) ročníku šetření.

Respondenti mimo panel CHPS: účastníci ad hoc výzkumu v roce 2020.

Postup výběru

Původní panel CHPS: dvoustupňový stratifikovaný náhodný výběr domácností (první vlna 2015). Pro šetření byli osloveni členové domácností, kteří se zúčastnili pátého ročníku v roce 2019 odběrem krevního vzorku a/nebo se zúčastnili ad hoc šetření 2020 vyplněním individuálního dotazníku. Tyto domácnosti se tedy zároveň účastnily šetření v prvním až čtvrtém ročníku. Dále byl přizván jeden představitel za každou domácnost, které se zúčastnily naposledy ve třetím (2017) či čtvrtém (2018) ročníku.

Respondenti mimo panel CHPS: výběr na základě dobrovolnosti a dostupnosti. Pro šetření byli osloveni všichni respondenti mimo panel CHPS dotázaní v ad hoc šetření 2020 (s výjimkou dvou jednotlivců, kteří si přáli ukončit spolupráci).

Realizátor sběru dat

Sociologický ústav Akademie věd ČR, v. v. i.

Termín sběru dat

---

8. 10. – 22. 11. 2021

Počet dotázaných individuálních respondentů

Původní panel CHPS: 1 036

Respondenti mimo panel CHPS: 274

Celkem: 1 310

Míra účasti

Původní panel CHPS: 27,5 % z oslovených domácností (míra účasti na úrovni domácností; kvůli odlišné metodice výpočtu není tato hodnota zcela srovnatelná s mírou retence evidovanou v prvním až pátém ročníku); 27,7 % z oslovených jednotlivců (míra účasti na úrovni jednotlivce)

Respondenti mimo panel CHPS: 43,8 % z oslovených individuálních respondentů (míra účasti na úrovni jednotlivce)

Nástroj sběru dat

Standardizovaný dotazník pro jednotlivce

Způsob (mód) sběru dat

Samostatné vyplňování dotazníku na internetu („computer assisted web interviewing“, CAWI), samostatné vyplňování dotazníku na papíře („paper-based self-administered questionnaire“, SAQ)

Jednotka analýzy

Jednotlivec ve věku alespoň 18 let

Obsah a struktura datového souboru

Datový soubor obsahuje identifikační čísla respondentů a domácností z aktuálního šetření a předchozích vln, proměnné z individuálního dotazníku, základní sociodemografické údaje a základní paradata (den, měsíc a rok dotazování, agentura provádějící sběr dat, rozlišení původního panelu CHPS a nových respondentů, poslední vlna účasti). Zařazeny jsou post-stratifikační váhy pro celý soubor a podsoubor domácností z panelu CHPS.

Datový soubor je strukturován na úrovni jednotlivce a obsahuje pouze respondenty individuálního dotazníku, nikoli záznamy za další členy domácnosti.

Kontrola dat

Kontrola rozsahu hodnot a filtrování, kontrola věcné smysluplnosti distribucí, kontrola rozdílů v základních charakteristikách účastníků mezi vlnami

Čištění a zpracování dat

Čištění struktury dat v souladu se strukturou dotazníku (povolený obor hodnot, filtrování), párování dotazníků s osobami, vyřazování duplicitně vyplněných dotazníků a neúplných dotazníků, harmonizace základních sociodemografických proměnných (pohlaví, rok a měsíc narození) s informacemi z předchozích vln, doplnění dalších sociodemografických proměnných z předchozích vln (vzdělání, region a velikost sídla)

Vážení dat

Byly vytvořeny post-stratifikační váhy pro respondenty dotazníku, samostatně pro celý soubor a respondenty z původního panelu. K vážení byla využita kombinace pohlaví, věkových skupin a vzdělání a dále samostatně kraj. Populační četnosti byly čerpány z Výběrového šetření pracovních sil 2021 a z údajů o věkovém složení obyvatel k 1. 7. 2021 Českého statistického úřadu.

1. O výzkumu

České panelové šetření domácností je výběrové šetření, kterého se opakovaně účastní reprezentativní soubor stejných domácností žijících na území České republiky. Pro výzkum je využíván akronym CHPS vycházející z anglického názvu Czech Household Panel Survey. Při komunikaci s respondenty a širší veřejností je výzkum obvykle označován svým podtitulem Proměny české společnosti.

V letech 2015 až 2019 proběhlo s ročním odstupem celkem pět vln šetření. **V letech 2020 a 2021 se uskutečnily dva menší sběry dat věnované problematice pandemie nemoci covid-19**, kterými se zabývá tato dokumentace.

Datové soubory, dotazníky, dokumentace a další materiály k předchozím ročníkům CHPS a ad hoc covid-19 výzkumům jsou zveřejněné v online katalogu Českého sociálněvědního datového archivu.

1.1. Ad hoc covid-19 výzkumy

Sběry dat v letech 2020 a 2021 byly motivovány mimořádnou situací a svým **designem se výrazně odlišují** od předchozích ročníků v letech 2015 až 2019. Nejsou proto považovány za řádné vlny a nesou označení ad hoc covid-19 výzkumy (či ad hoc výzkumy/sběry/šetření).

Oba výzkumy **reagovaly na probíhající pandemii nemoci covid-19 a byly propojeny se studiemi garantovanými Ministerstvem zdravotnictví České republiky, které se pokoušely kvantifikovat rozšíření nového typu koronaviru (SARS-CoV-2) v české populaci** (studie kolektivní/populační imunity či promořenosti).

Vedle rekrutace účastníků pro studie populační imunity byli v ad hoc výzkumech dotazováni respondenti z panelu CHPS nezávisle na jejich účasti v testování na koronavirus. **Hlavním cílem těchto dotazníkových šetření bylo porozumět socioekonomickým, zdravotním a dalším faktorům, které ovlivňují šíření koronaviru v populaci.**

Ad hoc covid-19 výzkumy byly financovány z pokračování projektu **Technologické agentury ČR** s názvem Kumulativní efekty sociálního znevýhodnění na zdraví a kvalitu života (TL02000190), který umožnil již realizaci páté vlny v roce 2019.

Oba výzkumy využívaly zjednodušenou metodiku sběru dat ve srovnání s předchozími ročníky a odlišovaly se od nich také potřebou velmi rychlého uspořádání. Základní informace o předchozích řádných vlnách obsahuje následující sekce.

1.2. Ročníky 1 až 4 (2015–2018): základající vlny

Cíle a obsah výzkumu

Cílem prvních čtyř vln šetření bylo zmapovat životní podmínky českých domácností z dlouhodobé perspektivy, popsat dynamiku změny v životě domácností a jednotlivců a vztáhnout proces sociální změny ke vztahům a dění v domácnostech. K hlavním tématům prvních čtyř ročníků šetření patřilo bydlení, práce a vzdělávání, rodinný život, trávení času a politická a občanská participace.

Metodika

Soubor domácností pro první ročník byl sestaven pomocí **pravděpodobnostního (náhodného) výběru** tak, aby zastupoval populaci domácností na území České republiky. V první vlně sběru dat, která proběhla od července do prosince 2015, bylo dotázáno 5 159 domácností. Druhé vlny v roce 2016 se zúčastnilo 4 147 domácností, třetí vlnou v roce 2017 prošlo 3 616 domácností, ve čtvrté vlně v roce 2018 se zapojilo 3 188 domácností. Vždy byly o účast požádány ty domácnosti, které poskytly odpovědi předchozí rok. Nové domácnosti (takové, které nepatřily do výběrového souboru první vlny) nebyly do výzkumu přizvány.

Sběr dat v prvních čtyřech ročnících probíhal převážně pomocí **osobního dotazování tazatelem** (s pomocí počítače), menší část domácností byla dotázána online (přibližně 10 %). Při dotazování byla využívána kombinace dotazovacích instrumentů: dotazník pro domácnost, dotazník pro jednotlivce (určený pro dospělé členy domácnosti), proxy dotazník (krátká náhrada dotazníku pro jednotlivce, v níž za daného člena domácnosti vypovídala jiná osoba), doplňující papírové dotazníky k samostatnému vyplnění pro dospělé a děti od 10 let, časové snímky pro dospělé a děti od 10 let.

Zatímco dotazník pro domácnost vyplňoval pouze jeden představitel domácnosti, ostatní dotazníky mohl vyplnit libovolný počet členů domácnosti v cílovém věku. Cílem šetření bylo dotázat co nejvíce členů domácnosti. Domácnosti dostávaly za účast v šetření finanční odměnu.

Organizace, financování

První čtyři vlny výzkumu (2014–2018) organizoval Sociologický ústav Akademie věd ČR, v. v. i., CERGE-EI (společné pracoviště Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium Univerzity Karlovy a Národohospodářského ústavu Akademie věd ČR) a Fakulta sociálních studií Masarykovy univerzity, a to v rámci projektu Dynamika změny v české společnosti financovaného Grantovou agenturou ČR (projekt číslo GB14-36154G).

Realizace sběru dat

Sběr dat realizovaly v první až čtvrté vlně agentury MEDIAN, s.r.o., a STEM/MARK, a.s., které patří k nejvýznamnějším agenturám pro výzkum trhu a veřejného mínění v České republice. Jsou základající členové organizace SIMAR (Sdružení agentur pro výzkum trhu a veřejného mínění) a členové ESOMAR (European Society for Opinion and Marketing Research).

Mimo vlastního sběru dat provedli realizátoři výběr vzorku domácností, spolupracovali na kontrole a čištění dat a poskytovali konzultace k metodice výzkumu. Agentury byly vybrány ve veřejném zadávacím řízení jako společný dodavatel.

1.3. Ročník 5 (2019): spojení s biochemickým testováním

Cíle a obsah výzkumu

V roce 2019 proběhl pátý ročník výzkumu, v němž bylo dotazníkové šetření **spojeno s odběrem krevních vzorků**. Jeho cílem bylo vyhodnotit vliv socioekonomických podmínek na kvalitu života a zdraví v multidisciplinární perspektivě. Mezi konkrétní cíle patřilo: vyhodnotit vliv pracovních a bytových podmínek, rodinné situace, širší sociální opory a dalších relevantních sociálních faktorů na životní styl, rizikové chování a fyzické a duševní zdraví, vyhodnotit kumulativní vliv sociálního znevýhodnění na zdraví a kvalitu života, analyzovat délku a kvalitu spánku, charakterizovat individuální chronotyp a sociální jetlag a distribuci těchto charakteristik v populaci i jejich interakci v rámci jednotlivých domácností a použít multidisciplinární přístupy a propojit sociologickou a epidemiologickou perspektivu při vytváření pokladů pro aplikovanou sféru.

Metodika

S žádostí o účast byly osloveny domácnosti, které se zapojily do dotazování ve čtvrté vlně šetření v roce 2018 a při předběžném zjišťování zájmu nevykloučily, že by byly ochotné zúčastnit se studie zahrnující odběr krevního vzorku. Do výzkumu se zapojilo 1 609 domácností. Stejně jako v prvních pěti ročnících nebyly k účasti vyzvány žádné nové domácnosti, ale pouze domácnosti z původního pravděpodobnostního souboru.

V páté vlně došlo k několika **metodologickým úpravám** – nebyla již využita část dotazovacích instrumentů (časové snímky), dotazování byli pouze dospělí, nikoli také děti od 10 let, sběr dat probíhal pouze pomocí osobního dotazování, nikoli online, a došlo ke snížení počtu dotazovaných respondentů na domácnost.

Organizace, financování

Provedení páté vlny panelového šetření v roce 2019 umožnil projekt financovaný Technologickou agenturou ČR s názvem Kumulativní efekty sociálního znevýhodnění na zdraví a kvalitu života (TL02000190). Pod vedením Sociologického ústavu AV ČR, v. v. i., se na jeho realizaci podílel Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i., a agentury MEDIAN, s.r.o., a STEM/MARK, a.s. (jako společní řešitelé). Aplikačním garantem studie byl Institut klinické a experimentální medicíny (IKEM).

Realizace sběru dat

Sběr dat opět prováděly agentury MEDIAN, s.r.o., a STEM/MARK, a.s.

Odběr krevních vzorků

Kromě dotazníkového šetření bylo součástí páté vlny epidemiologické šetření, které zahrnovalo odběr žilní krve u přibližně 2 000 respondentů, kteří byli nejprve dotázáni tazatelem. Odběry krve a vyhodnocení krevních vzorků zajišťovaly komerční laboratoře vybrané v rámci veřejného výběrového řízení. Celkem se na práci podílelo pět laboratorních společností (AeskuLab, Sang Lab, MeDiLa, Vaše laboratoře, SPADIA LAB), které dohromady nabídly přibližně 140 odběrových míst.

V krevních vzorcích byly vyhodnocovány následující markery: C-reaktivní protein, glukóza, celkový cholesterol, HDL cholesterol, LDL cholesterol, triglyceridy, kortizol, testosteron a DHEAS¹. Respondenti byli za účast na dotazování a na odběru krve finančně honorováni, navíc obdrželi výsledkové listy z biochemické analýzy krve v podobě, v jaké výsledky dostávají samoplátci. Biomarkery **nejsou součástí zveřejněných dat** z pátého ročníku.

---

¹ Více informací k výběru biomarkerů a výsledky jejich analýz obsahuje *Souhrnná výzkumná zpráva zaměřená na kumulativní efekty sociálního znevýhodnění na zdraví a kvalitu života* (dostupné na adrese: <https://www.soc.cas.cz/cz/publikace/souhrnna-vyzkumna-zprava-zamerena-na-kumulativni-efekty-socialniho-znevychodneni-na-zdravi>).

2. Ad hoc covid-19 výzkum 2020

2.1. Organizace šetření

V roce 2020 se uskutečnilo dotazování vybraných panelistů CHPS v reakci na počátek první vlny pandemie nemoci covid-19 v České republice (první vlnu pandemie lze v ČR datovat od března do května 2020). Na výzkumu, který byl financován z pokračování projektu **Technologické agentury ČR** s názvem Kumulativní efekty sociálního znevýhodnění na zdraví a kvalitu života (TL02000190), spolupracoval Sociologický ústav AV ČR a společnosti STEM/MARK a MEDIAN. Výzkum byl propojen s populačním šetřením Studie kolektivní imunity SARS-CoV-2-CZ-Preval.

Spojení se studií SARS-CoV-2-CZ-Preval

Studie kolektivní imunity SARS-CoV-2-CZ-Preval, kterou organizoval **Ústav zdravotnických informací a statistiky České republiky (ÚZIS)**, měla za cíl zjistit, jak velká část české populace se v prvních měsících pandemie nemoci covid-19 setkala s virem a může mít vybudovanou imunitu. Zaměřena byla na testování přítomnosti protilátek proti novému koronaviru SARS-CoV-2, který způsobuje onemocnění covid-19. Studie měla zejména přinést informaci, jaká část populace již prodělala nemoc bez příznaků, případně jaká část populace v době testování procházela nákazou, aniž na sobě pozorovala příznaky nemoci. Tyto informace byly považovány za klíčové pro další rozhodování o epidemiologických opatřeních. Zadavatelem studie SARS-CoV-2-CZ-Preval bylo Ministerstvo zdravotnictví České republiky.

Na realizaci Studie kolektivní imunity se podílela řada dalších organizací včetně Sociologického ústavu AV ČR ve spolupráci s IKEM (zde bylo navázáno na spolupráci obou institucí z pátého ročníku výzkumu). Studie se účastnili jak dobrovolníci z obecné populace na základě veřejné výzvy, tak několik specifických skupin s předem definovanými charakteristikami, které byly k účasti vyzvány zapojenými organizacemi (tzv. kohorty). Podrobnosti o designu studie jsou dostupné na webových stránkách <https://covid-imunita.uzis.cz/index.php?pg=studie-preval-2020>.

Testování pro Studii kolektivní imunity probíhalo **od 23. 4. do 1. 5. 2020**. Odběr a vyšetření krevních vzorků se odehrávaly v následujících odběrových místech:

- **Praha:** (1) Institut klinické a experimentální medicíny v Praze (IKEM) – toto testovací místo bylo určeno výhradně pro kohorty, nikoli pro zájemce z obecné populace, (2) areál Psychiatrické kliniky VFN, (3) Náměstí Míru, (4) Zítkovy sady
- **Brno:** (1) Moravské náměstí, (2) v Bohunicích u Univerzitního kampusu MU
- **Olomouc:** dva stany před hypermarketem Globus (Řepčín, ulice Pražská)
- **Litoměřice:** před obchodem Zahrada Čech (ulice Na Vinici)
- **Litovel:** před supermarketem Billa (ulice Příčná)
- **Uničov:** Náměstí Osvobození

Tato města byla k testování vybrána organizátorem studie na základě rozdílné míry dosavadního výskytu onemocnění covid-19.

Studie SARS-CoV-2-CZ-Preval se mohli zúčastnit pouze jednotlivci bez potvrzené předchozí diagnózy covid-19 a bez akutních příznaků charakteristických pro toto onemocnění. Tyto podmínky byly účastníkům předem avizovány a jejich splnění bylo ověřováno při úvodním screeningu na odběrovém místě.

Přítomnost protilátek proti koronaviru SARS-CoV-2 byla zjišťována pomocí rapidních protilátkových testů založených na vyšetření kapilární krve z konečku prstu. Výsledky z tohoto testování byly dostupné již po 30 minutách a účastníkům byly sdělovány na místě.

Obrázek 1: Města s alespoň jedním testovacím místem ve studii SARS-CoV-2-CZ-Preval

Zdroj: CHPS ad hoc šetření 2020, vlastní zpracování

Studie SARS-CoV-2-CZ-Preval **byla schválena relevantními etickými komisemi realizátorů**, a to Etickou komisí při Institutu klinické a experimentální medicíny a Fakultní Thomayerově nemocnici s multicentrickou působností, Etickou komisí Fakultní nemocnice Olomouc a Lékařské fakulty UP v Olomouci a Etickou komisí Fakultní nemocnice Brno. Účastníci podepisovali na odběrovém místě informovaný souhlas s účastí ve studii a souhlas se zpracováním osobních údajů.

Za Sociologický ústav AV ČR byli do studie přizváni **členové domácností zapojených do výzkumu CHPS a také další respondenti výzkumných agentur STEM/MARK a MEDIAN**. Cílem bylo za Sociologický ústav AV ČR získat 2 000 otestovaných. Z panelistů CHPS byly osloveny pouze domácnosti, v nichž alespoň jeden člen absolvoval v páté vlně v roce 2019 odběr krevního vzorku.

Pro rozšíření velikosti zkoumaného souboru oslovily agentury STEM/MARK a MEDIAN k účasti ve studii také členy svých online panelů a další zájemce.

Zvaní účastníků ke studii imunity za Sociologický ústav AV ČR prováděly výzkumné agentury STEM/MARK a MEDIAN. Členové domácností z panelu CHPS i další respondenti výzkumných agentur byli kontaktováni telefonicky, a pokud projevíli zájem o účast, byly jim předány pokyny k návštěvě testovacích míst. Zájemcům byl rovněž sdělen jejich unikátní identifikační kód, který poté uváděli na testovacím místě. Sociologický ústav na základě tohoto kódu provedl ztotožnění účastníků v datech obdržенých od ÚZIS pro získání informace, které pozvané osoby se testování reálně zúčastnily. Tyto informace byly využívány při organizaci následujícího dotazníkového šetření.

Studie kolektivní imunity se zaměřovala na dospělé od 18 do 89 let. Testování se mohly na vybraných místech zúčastnit také děti od 8 let, avšak za Sociologický ústav byli přizváni pouze dospělí (do 89 let věku). Zúčastnit se testování mohl libovolný počet dospělých členů oslovených domácností.

Dotazníkové šetření

Na studii SARS-CoV-2-CZ-Preval navazovalo dotazníkové šetření provedené ve spolupráci Sociologického ústavu AV ČR a společností STEM/MARK a MEDIAN. Sociologický ústav AV ČR vytvořil obsah dotazníku, konzultoval s výzkumnými agenturami postup sběru dat a zpracoval finální datový soubor. Výzkumné agentury zajistily oslovování a dotazování respondentů a předání hrubých dat Sociologickému ústavu.

V první fázi byli k dotazování zváni panelisté CHPS a další respondenti agentur STEM/MARK a MEDIAN, kteří absolvovali předchozí testování na protilátky ve Studii kolektivní imunity. Poté byly ve druhé fázi osloveny všechny zbývající domácnosti z panelu CHPS, v nichž alespoň jeden člen absolvoval v pátém ročníku odběr krve (ačkoli žádný jejich člen neprošel testováním na protilátky v rámci studie populační imunity). Dotazování bylo určeno **dospělým členům domácnosti (ve věku od 18 let)** bez horního věkového omezení. Za jednu domácnost se dotazování mohl účastnit libovolný počet členů.

Dotazování probíhalo **od 19. 5. do 9. 7. 2020**. Dotazník vyplňovali účastníci buď telefonicky (CATI), nebo skrze webovou stránku (CAWI). Vyplnění dotazníku bylo finančně odměněno.

Se všemi účastníky, kteří absolvovali dotazování, uzavřel Sociologický ústav AV ČR posléze Smlouvu o účasti v dotazníkovém šetření, na základě níž obdrželi respondenti finanční odměnu. Od účastníků byl rovněž požadován podpis Souhlasu s účastí ve studii a zpracováním osobních údajů.

2.2. Obsah šetření

Výzkum byl motivován probíhající pandemií nemoci covid-19, které byl podřízen jak design sběru dat, tak i rozsah a obsah dotazníku. Tento sběr dat byl uspořádán jako rychlá reakce na aktuální epidemiologickou situaci, **dotazník byl proto významně kratší a tematicky omezenější než v předchozích letech**. Většina prostoru byla věnována epidemiologicky významnému chování a dopadům epidemie na pracovní situaci a hospodaření domácnosti. Z otázek dotazovaných v první

až páté vlně byly zařazeny pouze vybrané základní ukazatele a modul pro vyhodnocení chronotypu, který byl doplněn o další otázky týkající se spánkového režimu v souvislosti s pandemií.

Dotazník v ad hoc šetření 2020 obsahoval následující tematické okruhy:

- sociální aktivity (kontakty s dalšími lidmi) v minulém týdnu,
- preventivní opatření,
- vycházení s příjmy a pracovní situace,
- spánkový režim (chronotyp), kvalita spánku,
- zdravotně rizikové chování (kouření, konzumace alkoholu),
- důvěra vládě a hodnocení aktivity vlády během pandemie,
- názory na přistěhovalectví,
- základní sociodemografické informace.

Chronobiologická data jsou stejně jako v předchozích vlnách měřena pomocí modifikovaného MCTQ (Munich chronotype questionnaire).

2.3. Výběrový soubor

Výběrový soubor ad hoc šetření v roce 2020 zahrnoval dvě níže popsané skupiny. Na rozdíl od předchozích ročníků výzkumu CHPS (první až pátá vlna) byli dotazováni i jednotlivci, kteří nepatřili do souboru pravděpodobnostně vybraných domácností pro první ročník panelového výzkumu.

Panelisté CHPS

První skupinu účastníků ad hoc šetření 2020 představovali **členové panelových domácností z výzkumu CHPS**. K účasti byly osločovány všechny domácnosti, v nichž alespoň jeden člen absolvoval odběr krve v páté vlně šetření v roce 2019 (nebyly tedy osloveny domácnosti, které v páté vlně pouze vyplnily dotazník). Celkem se jednalo o 1 539 domácností.

Tyto domácnosti byly vybrány pro Studii kolektivní imunity, protože byly považovány za dobře vymezenou a dosažitelnou skupinu osob s předpokládanou vyšší adherencí k vyšetření než u anonymně oslovené populace. Tato část výběrového souboru tedy zahrnuje členy domácností, které byly vybrány **náhodným (pravděpodobnostním) postupem** pro první vlnu výzkumu v roce 2015 a zúčastnily se všech následujících vln (první až páté). Podrobnosti k designu pravděpodobnostního výběru domácností pro první ročník obsahuje dokumentace k datům z prvního až čtvrtého ročníku.

K účasti ve Studii kolektivní imunity i dotazníkovém šetření byli vyzváni všichni dospělí členové těchto domácností bez ohledu na to, zda byli sami dotázáni či přímo absolvovali odběr krve v pátém ročníku. Pro účast na testování protilátek byla dána horní věková hranice 89 let v souladu s požadavky Studie kolektivní imunity, avšak dotazník mohli vyplnit dospělí bez horního věkového omezení. Pro účast v následném dotazování nebylo podmínkou, že osoba absolvovala testování na protilátky.

Soubor účastníků mimo panel CHPS

Druhou skupinou zapojenou do ad hoc šetření 2020 byli **respondenti získaní mimo panel CHPS**. O přizvání dalších účastníků mimo panel CHPS bylo rozhodnuto v prvních dnech testování pro Studii kolektivní imunity, kdy se ukázala potřeba navýšit dosavadní počet otestovaných za Sociologický ústav AV ČR. **Pro následné dotazníkové šetření** byli ze skupiny respondentů mimo panel CHPS osloveni **pouze jednotlivci, kteří se reálně zapojili do Studie kolektivní imunity** (testování na protilátky), tedy nikoli všichni ti, kteří byli na testování pozváni, či případní další noví zájemci.

Účastníci mimo CHPS byli pro Studii kolektivní imunity rekrutováni z více různých zdrojů, a to kombinací **nenáhodného výběru na základě dostupnosti** („convenience sampling“) a **nenáhodného výběru na základě dobrovolnosti** („volunteer sampling“). V těchto výběrech jsou účastníci oslovováni na základě přístupnosti a dostupnosti výzkumníkům či sami dobrovolně reagují na zveřejněnou výzvu k účasti.

Většina respondentů z druhé skupiny byla rekrutována z **online panelů** agentury STEM/MARK (Dialog a Český národní panel²) a MEDIAN. Do těchto komerčních online panelů se přihlašují zájemci o účast na výzkumech trhu a veřejného mínění za finanční odměnu (tzv. „opt-in online panel“). Všechny panely využívané pro rekrutaci využívají řadu kontrolních mechanismů pro ověření identity respondentů a zajištění jejich unikátního výskytu v panelu. Při správě panelu respondentů a jeho dotazování dodržují kvalitativní standardy ICC/ESOMAR a kvalitativní standardy pro online kvantitativní výzkumy české asociace SIMAR. Menší část respondentů byla získána prostřednictvím **snowball metody** (zájemci o testování doporučovali další osoby) a pomocí **oslovování tazatelů**.

Zájemci o testování mimo panel CHPS byli vybíráni tak, aby se v krátké době poskytnuté pro rekrutaci podařilo zajistit co nejvíce otestovaných (cílem bylo, aby se testování dohromady zúčastnilo dohromady alespoň 2 000 dospělých z panelu CHPS a mimo něj). Rekrutace účastníků mimo panel CHPS byla spuštěna v pondělí 27. dubna a testování probíhalo pouze do pátku 1. května. Zároveň byla k dispozici poměrně úzká nabídka testovacích míst a některá z nich ukončila provoz dříve než 1. května. Zejména testovací místo v Litoměřicích (Ústecký kraj) bylo pro studii předčasně uzavřeno již v úterý 28. dubna odpoledne z důvodu naplnění kapacit.

Výzkumné společnosti STEM/MARK a MEDIAN, které prováděly rekrutaci, **přednostně oslovovaly potenciální zájemce z Prahy, Středočeského kraje, Jihomoravského kraje, Olomouckého kraje a Ústeckého kraje**, v nichž se nacházela testovací místa (obyvatelé Středočeského kraje byli rekrutováni na testování v Praze), a to nejprve osoby z měst s testovacími místy a z lokalit

---

² Český národní panel je společným projektem výzkumných agentur Nielsen Admosphere, NMS Market Research a STEM/MARK. Panel Dialog je provozován agenturou STEM/MARK. Do obou panelů se mohou registrovat zájemci ve věku 15 a více let žijící na území České republiky. Respondenti jsou rekrutováni pomocí inzerce na internetu, metodou snowball (doporučení nových členů stávajícími) i off-line. Registrace do panelů vyžaduje vyplnění online formuláře s unikátním e-mailem a telefonním číslem. Po vyplnění formuláře probíhá telefonická kontrola identity respondenta a zadaných údajů. Panely využívají další kontrolní mechanismy pro ověření autenticity respondentů, ověření profilových údajů respondenta a vyloučení duplicit. Panely provádějí kontroly odpovědí ve výzkumech a vyhrazují si právo vyloučit panelisty, kteří poskytují nepravdivé či jinak nekvalitní odpovědi.

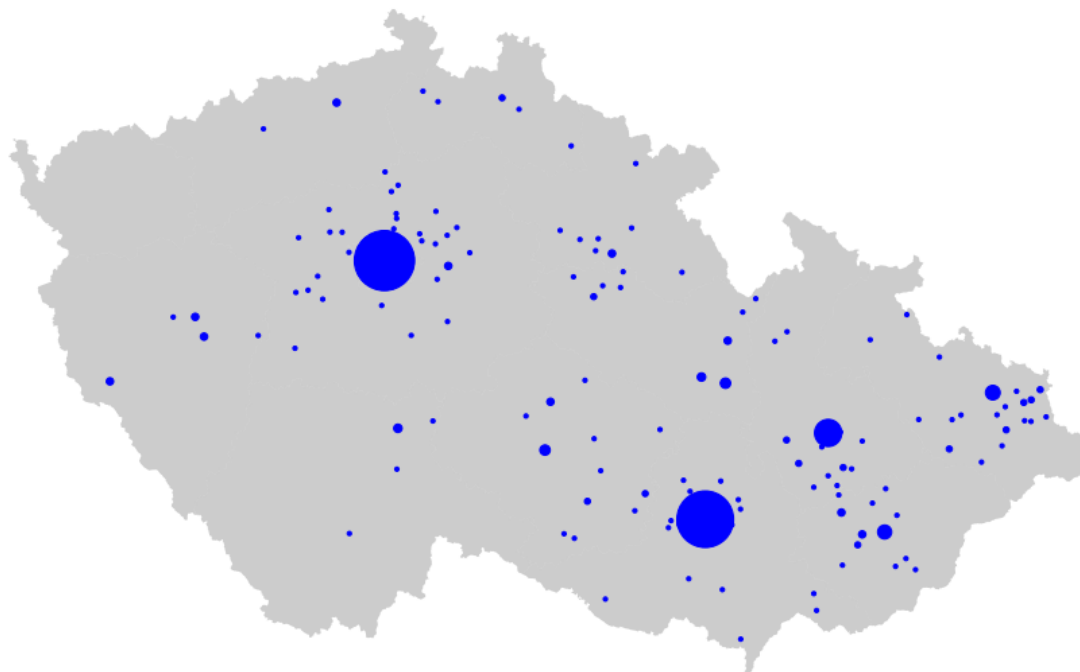
v dojezdových vzdálenostech. Oslovováni byli také respondenti z jiných regionů, avšak míra jejich zapojení byla nízká. Počet oslovených osob a organizace jejich oslovování byly rovněž ovlivněny rekručními kapacitami výzkumných společností v daném týdnu. V době rekrutaci účastníků mimo panel CHPS stále probíhalo oslovování členů domácností z panelu CHPS, jejichž maximální vytěžení bylo prioritní.

Pro výběr účastníků mimo panel CHPS nebyly kvůli časovým a geografickým omezením závazně stanoveny žádné kvóty určující požadovanou distribuci této části souboru. V průběhu rekrutací byly nicméně sledovány základní ukazatele (pohlaví, věkové skupiny, vzdělání, kraj a velikost místa bydliště), aby bylo možné případně korigovat výrazné odchylky.

Dopady výběru na reprezentativitu souboru

U části souboru mimo panel CHPS je při analýzách dat z dotazníků nutné zohlednit, že **nevznikl způsobem, který zaručuje reprezentativitu**. Jedná se o část populace, která většinou patří do online opt-in panelů a během několika dní byla schopná a ochotná se dostavit na testování protilátek v omezené nabídce lokalit. Tyto osoby jsou tak převážně **koncentrovány v městech s testovacími místy** (66 % souboru tvoří obyvatelé Prahy, Brna a Olomouce) či v jejich okolí a zároveň měly motivaci podstoupit testování.

Obrázek 2: Rozmístění respondentů mimo panel CHPS (ad hoc 2020)

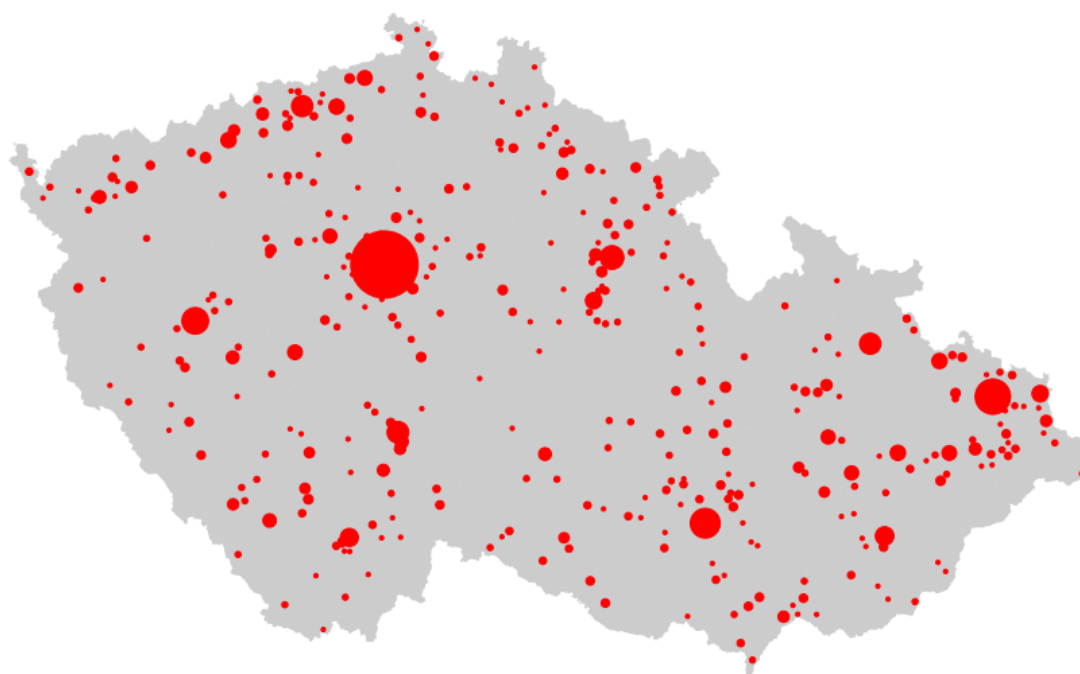
Zdroj: CHPS ad hoc šetření 2020, vlastní zpracování

Je tak vhodné využívat podsoubor účastníků mimo panel CHPS zejména ke zkoumání vztahů mezi proměnnými či pro exploratorní analýzy, ale není doporučeno odvozovat z něj deskriptivní statistiky jako průměry či frekvence vztahující se na celou dospělou populaci (a to ani po převážení souboru).

Část souboru s panelem CHPS lze po využití post-stratifikačního vážení považovat za reprezentativní soubor na dospělé populaci České republiky. Kromě jiného výběrového postupu byly domácnosti k dotazování oslovovány bez ohledu na to, zda se jejich členové zúčastnili Studie kolektivní imunity a tato část souboru není tedy ovlivněna faktory, které omezovaly účast na testování. Mapy na obrázku 2 a 3 ilustrují, že geografická distribuce CHPS panelistů dotázaných v ad hoc šetření 2020 je výrazně variabilnější a více v souladu s populační distribucí než rozmístění účastníků rekrutovaných mimo panel CHPS.

Obrázek 3: Rozmístění respondentů z původního panelu CHPS (ad hoc 2020)

Zdroj: CHPS ad hoc šetření 2020, vlastní zpracování

Složení dotázaného souboru

Níže uvedené tabulky srovnávají základní sociodemografické složení souboru dotázaného v ad hoc šetření 2020 s populačním složením, a to celkově a zvlášť pro dvě základní součásti souboru (členy panelu CHPS a nově vybrané respondenty). Pro porovnání struktury pohlaví, věku a vzdělání jsou využity údaje z Výběrového šetření pracovních sil 2020 (Český statistický úřad), u kraje jsou využity údaje z věkového složení obyvatel k 1. 7. 2020 (Český statistický úřad) a u velikosti obce údaje o počtu obyvatel v obcích k 1. 1. 2020 (Český statistický úřad).

Mezi respondenty dotázanými v ad hoc šetření 2020 převažují ženy nad muži, a to jak v celém souboru, tak v jeho panelové části. Mezi všemi respondenty je přibližně o osm procentních bodů **vyšší podíl žen** než v populaci dospělých, v podsouboru panelistů CHPS je to přibližně o deset procentních bodů více. Tato distribuce pohlaví mezi panelisty CHPS odpovídá distribuci respondentů individuálního dotazníku v předchozích ročnících a je v souladu s obecně vyšší pravděpodobností žen účastnit se výběrových šetření.

Dotázaný soubor obsahuje **vyšší podíl osob ve věku 55 a více let**, než činí jejich zastoupení v populaci (přibližně o čtyři procentní body), a v podsouboru panelistů CHPS je rozdíl ještě vyšší (11,7 procentních bodů). Naopak zastoupení nejmladších dospělých do 34 let je v dotázaném souboru nižší oproti populaci (rozdíl 4,5 procentního bodu). Výraznější rozdíl je opět patrný v případě podsouboru původních panelistů (10,2 procentního bodu). Tyto větší odchylky ve věkové struktuře oproti populační souvisí s postupným stárnutím panelu respondentů CHPS. Ve skupině nových respondentů jsou naopak více než v populaci zastoupeni zejména nejmladší dospělí do 34 let, ale také dospělí od 35 do 54 let.

Z hlediska vzdělání jsou v celém souboru **nadrepresentováni dospělí s maturitou a především vysokoškoláci**. Ve skupině respondentů z panelu CHPS je nadhodnocení vysokoškolsky vzdělaných osob nižší, mezi novými respondenty naopak poměrně výrazné (23,6 procentních bodů).

V celém souboru respondentů je ve srovnání s populací více zastoupena **Praha a Jihomoravský kraj**, zatímco v podsouboru panelistů CHPS je regionální distribuce v případě těchto krajů výrazněji méně vychýlená. Praha a Jihomoravský kraj jsou silně nadrepresentovány mezi novými respondenty, mezi nimiž tvoří obyvatelé těchto krajů téměř dvě třetiny (64 %), zatímco zastoupení těchto dvou krajů v celé populaci činí přibližně 24 %.

Nově rekrutovaní respondenti museli zároveň s dotazováním projít testováním protilátek, které bylo možné absolvovat zejména v Praze, Brně a Olomouci. Z tohoto důvodu jsou také v celém souboru **nadrepresentováni obyvatelé velkých měst** (100 tisíc a více) na úkor obyvatel z obcí do 5 000 obyvatel. V podsouboru panelistů CHPS je tato tendence méně patrná, **mezi novými respondenty je převaha obyvatel největších měst naopak velmi výrazná** (rozdíl 47 procentních bodů ve srovnání s populací).

Tabulka 1: Srovnání struktury celého souboru s populací (ad hoc 2020)

	Počet	%	% z platných odpovědí	% populace	Rozdíl p. b.
Pohlaví					
Muž	877	40,6	40,6	48,8	-8,3
Žena	1 284	59,4	59,4	51,2	8,3
Věk					
18 až 34 let	408	18,9	18,9	23,4	-4,5
35 až 54 let	811	37,5	37,6	36,9	0,6
55 a více let	940	43,5	43,5	39,6	3,9
chybí	2	0,1			
Vzdělání					
ZŠ	86	4,0	4,1	11,0	-6,9
SŠ bez maturity	365	16,9	17,4	33,8	-16,5
ŠŠ s maturitou	873	40,4	41,5	34,9	6,6
VŠ	778	36,0	37,0	20,2	16,8
chybí	59	2,7			
Kraj					
Hlavní město Praha	449	20,8	20,8	12,5	8,3
Středočeský kraj	151	7,0	7,0	12,7	-5,7
Jihočeský kraj	172	8,0	8,0	6,0	1,9
Plzeňský kraj	98	4,5	4,5	5,6	-1,0
Karlovarský kraj	42	1,9	1,9	2,8	-0,8
Ústecký kraj	151	7,0	7,0	7,6	-0,6
Liberecký kraj	45	2,1	2,1	4,1	-2,0
Královéhradecký kraj	105	4,9	4,9	5,2	-0,3
Pardubický kraj	81	3,7	3,7	4,9	-1,1
Kraj Vysočina	66	3,1	3,1	4,8	-1,7
Jihomoravský kraj	347	16,1	16,1	11,2	4,9
Olomoucký kraj	136	6,3	6,3	5,9	0,4
Zlínský kraj	73	3,4	3,4	5,5	-2,1
Moravskoslezský kraj	245	11,3	11,3	11,3	0,1
Velikost sídla					
Do 999 obyvatel	203	9,4	9,4	16,9	-7,5
1 000 až 4 999 obyvatel	311	14,4	14,4	22,3	-7,9
5 000 až 19 999 obyvatel	342	15,8	15,8	18,5	-2,6
20 000 až 99 999 obyvatel	452	20,9	20,9	20,2	0,7
100 000 obyvatel a více	853	39,5	39,5	22,2	17,3

Zdroj: CHPS ad hoc šetření 2020; Výběrové šetření pracovních sil 2020, Český statistický úřad (pohlaví, věk, vzdělání); Věkové složení obyvatelstva k 1. 7. 2020, Český statistický úřad (kraj); Počet obyvatel v obcích k 1. 1. 2020 (velikost sídla), Český statistický úřad; vlastní zpracování

Tabulka 2: Srovnání struktury podsouboru panelistů CHPS s populací (ad hoc 2020)

	Počet	%	% z platných odpovědí	% populace	Rozdíl p. b.
Pohlaví					
Muž	601	39,2	39,2	48,8	-9,6
Žena	932	60,8	60,8	51,2	9,6
Věk					
18 až 34 let	203	13,2	13,2	23,4	-10,2
35 až 54 let	543	35,4	35,4	36,9	-1,5
55 a více let	787	51,3	51,3	39,6	11,7
chybí	0	0,0			
Vzdělání					
ZŠ	75	4,9	4,9	11,0	-6,1
SŠ bez maturity	319	20,8	20,8	33,8	-13,0
SŠ s maturitou	636	41,5	41,5	34,9	6,5
VŠ	503	32,8	32,8	20,2	12,6
chybí	0	0,0			
Kraj					
Hlavní město Praha	249	16,2	16,2	12,5	3,8
Středočeský kraj	121	7,9	7,9	12,7	-4,8
Jihočeský kraj	165	10,8	10,8	6,0	4,7
Plzeňský kraj	87	5,7	5,7	5,6	0,1
Karlovarský kraj	42	2,7	2,7	2,8	0,0
Ústecký kraj	147	9,6	9,6	7,6	2,0
Liberecký kraj	39	2,5	2,5	4,1	-1,6
Královéhradecký kraj	95	6,2	6,2	5,2	1,0
Pardubický kraj	60	3,9	3,9	4,9	-1,0
Kraj Vysočina	45	2,9	2,9	4,8	-1,8
Jihomoravský kraj	148	9,7	9,7	11,2	-1,5
Olomoucký kraj	81	5,3	5,3	5,9	-0,6
Zlínský kraj	45	2,9	2,9	5,5	-2,6
Moravskoslezský kraj	209	13,6	13,6	11,3	2,4
Velikost sídla					
Do 999 obyvatel	172	11,2	11,2	16,9	-5,6
1 000 až 4 999 obyvatel	268	17,5	17,5	22,3	-4,8
5 000 až 19 999 obyvatel	284	18,5	18,5	18,5	0,1
20 000 až 99 999 obyvatel	391	25,5	25,5	20,2	5,3
100 000 obyvatel a více	418	27,3	27,3	22,2	5,1

Zdroj: CHPS ad hoc šetření 2020; Výběrové šetření pracovních sil 2020, Český statistický úřad (pohlaví, věk, vzdělání); Věkové složení obyvatelstva k 1. 7. 2020, Český statistický úřad (kraj); Počet obyvatel v obcích k 1. 1. 2020, Český statistický úřad (velikost sídla); vlastní zpracování

Tabulka 3: Srovnání struktury podsouboru nových respondentů s populací (ad hoc 2020)

	Počet	%	% z platných odpovědí	% populace	Rozdíl p. b.
Pohlaví					
Muž	276	43,9	43,9	48,8	-4,9
Žena	352	56,1	56,1	51,2	4,9
Věk					
18 až 34 let	205	32,6	32,7	23,4	9,2
35 až 54 let	268	42,7	42,8	36,9	5,7
55 a více let	153	24,4	24,4	39,6	-15,3
chybí	2	0,3			
Vzdělání					
ZŠ	11	1,8	1,9	11,0	-9,3
SŠ bez maturity	46	7,3	8,1	33,8	-26,5
ŠŠ s maturitou	237	37,7	41,7	34,9	2,8
VŠ	275	43,8	48,3	20,2	23,6
chybí	59	9,4			
Kraj					
Hlavní město Praha	200	31,8	31,8	12,5	19,4
Středočeský kraj	30	4,8	4,8	12,7	-7,9
Jihočeský kraj	7	1,1	1,1	6,0	-4,9
Plzeňský kraj	11	1,8	1,8	5,6	-3,8
Karlovarský kraj	0	0,0	0,0	2,8	-2,8
Ústecký kraj	4	0,6	0,6	7,6	-7,0
Liberecký kraj	6	1,0	1,0	4,1	-3,2
Královéhradecký kraj	10	1,6	1,6	5,2	-3,6
Pardubický kraj	21	3,3	3,3	4,9	-1,5
Kraj Vysočina	21	3,3	3,3	4,8	-1,4
Jihomoravský kraj	199	31,7	31,7	11,2	20,5
Olomoucký kraj	55	8,8	8,8	5,9	2,8
Zlínský kraj	28	4,5	4,5	5,5	-1,0
Moravskoslezský kraj	36	5,7	5,7	11,3	-5,5
Velikost sídla					
Do 999 obyvatel	31	4,9	4,9	16,9	-11,9
1 000 až 4 999 obyvatel	43	6,8	6,8	22,3	-15,4
5 000 až 19 999 obyvatel	58	9,2	9,2	18,5	-9,2
20 000 až 99 999 obyvatel	61	9,7	9,7	20,2	-10,5
100 000 obyvatel a více	435	69,3	69,3	22,2	47,1

Zdroj: CHPS ad hoc šetření 2020; Výběrové šetření pracovních sil 2020, Český statistický úřad (pohlaví, věk, vzdělání); Věkové složení obyvatelstva k 1. 7. 2020, Český statistický úřad (kraj); Počet obyvatel v obcích k 1. 1. 2020, Český statistický úřad (velikost sídla); vlastní zpracování

2.4. Průběh sběru dat

Rekrutace do Studie kolektivní imunity

Nejprve bylo zahájeno zvaní členů domácností z výzkumu CHPS na testování ve Studii kolektivní imunity. Rekrutace pro studii byla **spuštěna ve středu 22. 4. 2020 a pokračovala do úterý 28. 4. 2020** (probíhala také o víkendu). Výzkumné společnosti MEDIAN a STEM/MARK se pomocí telefonních čísel evidovaných ze čtvrté a páté vlny šetření pokoušely kontaktovat jednotlivé domácnosti, které se zúčastnily v pátém ročníku. Při telefonické rekrutaci byla zjišťována ochota dostavit se na testování, zájemci byli nasměrováni na nejbližší testovací místo dle jejich bydliště a byly jim předány potřebné pokyny k testování.

Při telefonátu měli operátoři k dispozici přehled členů domácnosti z minulých let, podle kterého příslušnému zájemci přidělili unikátní identifikační číslo určujícího člena domácnosti pro pozdější propojení s dalšími daty. Toto číslo zájemci hlásili na testovacím místě a sloužilo k identifikaci účastníků, kteří se reálně zúčastnili testování. Při telefonické rekrutaci však nebylo možné do přehledu členů začlenit případného nového člena a v takovém případě zájemci obdrželi identifikační číslo určené pro osoby mimo panel CHPS.

Respondentům bylo vysvětleno, že jen za účast na testování nenáleží odměna, avšak zanedlouho budou osloveni k vyplnění dotazníku, po jehož dokončení získají odměnu. Pro urychlení procesu rekrutace byla 25. dubna rozeslána domácnostem z panelu CHPS e-mailová informace o možnosti zúčastnit se testování. V případě zájmu byla domácnost požádána, aby kontaktovala výzkumnou agenturu, která se s domácností následně telefonicky spojí.

Od 27. 4. 2020 do 30. 4. 2020 probíhala rekrutace také mimo panel CHPS, a to kombinací telefonického, e-mailového a osobního oslovování. Zájemci opět obdrželi pokyny k testování a byli nasměrováni na nejbližší testovací místo. O zájemcích byly zaevidovány základní informace a bylo jim přiděleno unikátní identifikační číslo pro nahlášení na testovacím místě.

Dotazování

Sběr dat v dotazníkovém šetření probíhal **od 19. 5. 2020 do 9. 7. 2020** a postupně v něm byli osloveni nejprve účastníci studie promořenosti, poté ostatní domácnosti z panelu CHPS, které se testování nezúčastnily.

Jako první bylo spuštěno dotazování účastníků ze studie promořenosti pozvaných za Sociologický ústav AV ČR (tedy osob, které absolvovaly odběr krve pro testování na protilátky proti koronaviru v populační epidemiologické studii). Tito účastníci byli oslovováni a dotazováni od 19. 5. 2020 do 9. 7. 2020, tedy po celou dobu sběru dat. Celkem se z této skupiny podařilo dotázat 466 respondentů z panelu CHPS a 628 respondentů mimo panel CHPS.

Ve druhé fázi, která začala 9. 6. 2020 a probíhala do 9. 7. 2020, byly k dotazování vyzvány zbývající domácnosti z pátého ročníku CHPS (tedy ty, v nichž se žádný člen nezúčastnil testování na protilátky ve studii populační imunity). V této druhé skupině bylo dotázáno 1 067 panelistů CHPS. Dohromady tak byly získány odpovědi od 1 533 respondentů z panelu CHPS a 628 mimo panel.

Respondenti z panelu CHPS i mimo něj obdrželi **za vyplnění dotazníku finanční odměnu ve výši 200 Kč**. Za účast ve studii promořenosti nenáležela automatická finanční odměna, avšak účastníci, kteří žili velké vzdálenosti od místa testování, obdrželi motivační bonus 300 Kč.

2.5. Účast a návratnost

Počty dotázaných a otestovaných

Celkem bylo v ad hoc šetření 2020 **dotázáno 2 161 respondentů**. Z toho 1 533 (71 %) představují původní panelisté CHPS, zbývajících 628 (29 %) respondentů bylo získáno mimo panel CHPS (podrobnosti k rekrutaci jsou uvedeny v předchozí sekci dokumentace).

Testováním na protilátky ve Studii kolektivní imunity prošlo 468 dospělých z panelu CHPS a 628 dalších účastníků rekrutovaných agenturami MEDIAN a STEM/MARK, dohromady 1 096 účastníků. Z nich se následně zapojilo do dotazníkového šetření 1 094 respondentů. Téměř všichni testovaní se tedy posléze zúčastnili dotazování, avšak jen polovina dotázaných byla zároveň otestována.

Míra účasti v panelu CHPS

Z panelu CHPS bylo k účasti (testování a dotazování) vyzváno 1 539 domácností. Z nich se dotazníkového šetření zúčastnilo 1 115 domácností (tedy dotazník v nich vyplnil alespoň jeden dospělý). **Míra odezvy na dotazníkové šetření v panelu CHPS tak činí 72,5 %**. Míra účasti je zde vyjádřena na úrovni domácností, nikoli za jednotlivce, protože k účasti nebyli zváni konkrétní jednotlivci, ale zapojit se mohl kterýkoli člen oslovené domácnosti. Tuto hodnotu však není možné zcela srovnávat s mírou retence uváděnou pro předchozí ročníky, protože nebere v úvahu, zda byla domácnost v době sběru dat způsobilá k dotazování (např. některé domácnosti již nemusely existovat, ale statusy u nedotázaných domácností nebyly v ad hoc sběru zaznamenávány).

Do testování na koronavirus se zapojil alespoň jeden dospělý v 271 domácnostech z panelu CHPS (17,6 %). Tuto míru zapojení CHPS domácností do Studie kolektivní imunity lze považovat za velmi uspokojivou vzhledem k omezenému času testování a malé nabídce testovacích míst, která pro řadu panelistů znamenala velké časové a finanční náklady na účast. Je také nutné vzít v úvahu, že rekrutace pro studii mohla z finančních a organizačních důvodů začít až 22. dubna 2020, tedy den před zahájením testování.

Zatímco míra účasti na testování je v panelu CHPS silně závislá na kraji bydliště (vztaženo ke kraji, v němž domácnost žila v páté vlně), **míra účasti v dotazníkovém šetření je napříč kraji výrazně vyrovnanější** (od 58 % v Libereckém kraji po 85 % v Praze).

Míra účasti mimo panel CHPS

Informace o počtu oslovených jednotlivců mimo panel CHPS k účasti ve Studii kolektivní imunity není k dispozici a není tedy možné kvantifikovat úspěšnost této rekrutace.

Tabulka 4: Míra účasti domácností z panelu CHPS dle kraje (ad hoc 2020)

Kraj v 5. vlně (2019)	Otestováno	Otestováno %	Dotázáno	Dotázáno %
Hlavní město Praha	102	53,4	163	85,3
Středočeský kraj	35	29,4	91	76,5
Jihočeský kraj	13	8,3	111	71,2
Plzeňský kraj	3	4,1	60	82,2
Karlovarský kraj	2	4,3	37	78,7
Ústecký kraj	12	7,3	110	67,1
Liberecký kraj	2	3,3	35	58,3
Královéhradecký kraj	1	1,0	69	69,7
Pardubický kraj	8	14,8	42	77,8
Kraj Vysočina	5	12,8	30	76,9
Jihomoravský kraj	45	26,2	113	65,7
Olomoucký kraj	25	29,1	57	66,3
Zlínský kraj	5	8,9	40	71,4
Moravskoslezský kraj	13	5,8	157	70,4
Celkem	269	17,5	1 115	72,5

Zdroj: CHPS ad hoc šetření 2020 a vlna 5 (2019), vlastní zpracování

Bariéry účasti ve Studii kolektivní imunity

Značná vzdálenost testovacích míst byla hlavní bariérou neúčasti ve Studii kolektivní imunity, s níž se výzkumné společnosti MEDIAN a STEM/MARK setkávaly při rekrutaci. Prvotní rekrutační hovory ukázaly, že ochotu by velmi pravděpodobně nezvýšilo ani nabídnutí výrazně vyšší finanční kompenzace. Další bariérou byly **obavy z dlouhé čekací doby** na testovacích místech (o testování a velkém zájmu o něj informovala rozsáhle média; pro velký zájem veřejnosti o testování byla také postupně uzavírána některá testovací místa). Někteří oslovení také negativně hodnotili, že je nutné na výsledek čekat několik desítek minut na místě. Na základě této zpětné vazby zasílal Sociologický ústav AV ČR výsledek testování respondentům společně se smlouvami a informovanými souhlasy v květnu až červnu 2020.

Vyplnění dotazníků na úrovni domácnosti (CHPS panel)

Vyplněný dotazník byl získán od 1 533 respondentů z panelu CHPS a dotazování se zúčastnilo celkem 1 115 domácností z panelu. Tedy **na jednu domácnost v průměru připadalo 1,38 individuálních dotazníků**. To přibližně odpovídá poměru CAPI individuálních dotazníků na domácnost v první až čtvrté vlně šetření, kdy vyplnění tohoto instrumentu bylo nabízeno všem dospělým členům domácnosti (1,38 v první vlně mezi 1,26 až 1,28 ve druhé až čtvrté vlně).

U jiných respondentů získaných mimo panel CHPS nelze tento parametr vyčíslit, protože nebyla sledována příslušnost respondentů k domácnostem.

2.6. Múd sběru dat

Dotazování probíhalo dvěma módy – telefonické dotazování (CATI) a vyplňování dotazníku na internetu (CAWI). Celkově bylo **1 277 dotazníků (59 %) vyplněno pomocí CATI a 884 dotazníků (41 %) pomocí CAWI**. Agentura STEM/MARK dotazovala výhradně prostřednictvím CATI. Agentura MEDIAN využila jak CATI, tak CAWI mód dotazování, avšak online dotazování u ní výrazně převažovalo.

Tabulka 5: Dotazníky dle módu dotazování a agentury provádějící sběr dat (ad hoc 2020)

Agentura	Mód sběru dat	Počet dotázaných	Podíl dotázaných (%)
MEDIAN	CATI	57	6,1
	CAWI	884	93,9
STEM/MARK	CATI	1 220	100,0
	CAWI	0	0,0
Celkem	CATI	1 277	59,0
	CAWI	884	41,0

Zdroj: CHPS ad hoc šetření 2020, vlastní zpracování

2.7. Dotazovací instrumenty

Srovnání s předchozími vlnami

Dotazníkové šetření zahrnovalo **pouze jeden individuální dotazník**, který mohl vyplnit libovolný počet dospělých členů domácnosti.

Na rozdíl od předchozích vln nebylo využito rozdělení na dotazník pro domácnost a dotazník pro jednotlivce (individuální dotazník). Soupis všech členů domácnosti, který byl v dřívějších vlnách součástí dotazníku pro domácnost, nebyl prováděn. Datový soubor je také proto strukturován jiným způsobem než v předchozích vlnách – obsahuje pouze záznamy za respondenty individuálního dotazníku, nikoli záznamy za všechny členy domácnosti. V individuálním dotazníku bylo zahrnuto několik otázek týkajících se celé domácnosti – pokud se šetření zúčastnilo více členů jedné domácnosti, byl na tyto domácnostní charakteristiky dotazován každý z nich.

Dotazování jednotlivce probíhalo pomocí jediného dotazníku – na rozdíl od předchozích vln nebylo individuální dotazování rozděleno do více instrumentů. Stejně jako v páté vlně již nebyly distribuovány časové snímky.

Délka dotazníku

Dotazník obsahoval 31 otázek a jeho předpokládaná průměrná délka činila 10 minut. Časové značky začátku a konce dotazování však nebyly uchovávány a nelze proto vyčíslit reálnou střední délku dotazování.

Další parametry dotazování

Při dotazování **nebylo využito principů podmíněného dotazování**, tedy dotazování respondentů probíhalo nezávisle na jejich odpovědích v předchozích vlnách (do dotazníku nebyly načítány odpovědi z předchozích vln k potvrzení či aktualizaci, průchod dotazníkem a znění otázek nebyly ovlivněny informacemi o respondentech z minulosti).

Při telefonickém kontaktu s domácností však měli operátoři k dispozici přehled členů domácnosti z minulých let a před dotazováním ověřili identitu respondenta a zvolili, se kterým z členů domácnosti bude nyní vyplňován dotazník. Obdobný rozcestník byl k dispozici při online dotazování.

V dotazníku nebylo možné přeskakovat otázky (nechat otázky bez odpovědi), vždy musela být zaznamenána odpověď z nabídky (byť by to byla možnost nevím/odmítnutí).

Dokumentace dotazovacího nástroje

Dotazník byl distribuován online či telefonicky, nebyl tedy k dispozici v tištěné podobě, pouze v elektronické.

Zveřejněný dokument s předlohou elektronického dotazníku obsahuje u jednotlivých otázek kódy příslušných proměnných, dále přesné znění otázek, pokynů a možností odpovědí. U variant odpovědí jsou přiřazeny číselné kódy užívané v datech. Odpovědi, které neměly být při telefonickém rozhovoru respondentům nabízeny, jsou označeny poznámkou „NENABÍZEJTE“. Tato předloha dotazníku se vzhledově liší od dotazníků z předchozích vln (k její přípravě bylo použito nové grafické schéma harmonizované s předlohou dotazníku pro šestý ročník v letech 2023 a 2024).

U několika vybraných otázek se **implementace elektronického dotazníku odchýlila od předlohy** připravené Sociologickým ústavem AV ČR. Dokument s předlohou dotazníku obsahuje požadované znění a odchylky od něj jsou popsány v následující sekci.

Rozdíly mezi agenturami v dotazovacím nástroji

V dotazovacích nástrojích agentur STEM/MARK a MEDIAN se v ad hoc šetření 2020 objevilo několik rozdílů, které bylo třeba ex-post harmonizovat v datech nebo korigovat během sběru dat.

Agentura STEM/MARK připravila u baterie položek na postoje k právům přistěhovalců (*imvote* až *imright*) pětibodovou škálu souhlasu místo čtyřbodové využitě v předchozích vlnách (k možností „rozhodně souhlasím“, „souhlasím“, „nesouhlasím“ a „rozhodně nesouhlasím“ byla přidána střední možnost „ani souhlasím, ani nesouhlasím“). Respondenti, kteří zvolili střední možnost, byli proto v posledních dnech sběru dat telefonicky kontaktováni se správnou nabídkou možností a jejich odpovědi byly v datech opraveny. U respondentů s ostatními odpověďmi byla ponechána původní data s potřebnou úpravou číselných kódů u odpovědí „nesouhlasím“ a „rozhledně nesouhlasím“.

Agentura MEDIAN nedotazovala otázku *drinks* (množství alkoholu) u respondentů, kteří v předchozí otázce na frekvenci spotřeby alkoholu *alco* odpověděli „Nikdy“. Agentura STEM/MARK dotazovala v souladu s nastavením otázky v předchozích ročnících i tyto respondenty. U respondentů agentury MEDIAN se proto objevuje 112 pozorování s kódem pro chybějící hodnotu.

Pouze agentura MEDIAN nabízela v souladu s předchozími vlnami u otázky na počet dní s pravidelným denním režimem (*dayreg*) možnost „nelze říci zcela nepravidelně“ (kód 96).

Otázky na dobu od probuzení (proměnné *getup-*), za kterou respondent vstane, dotazovala agentura STEM/MARK jako dobu od probuzení v souladu se zadáním, zatímco agentura MEDIAN jako čas, kdy respondent vstane. Při zpracování dat byl proto u agentury MEDIAN vypočten rozdíl mezi časem probuzení a časem vstávání a tento rozdíl byl přepočítán na dobu, která uplyne od probuzení.

Agentura MEDIAN zjišťovala pouze část sociodemografických proměnných (pohlaví, měsíc a rok narození, základní kategorie nejvyššího dosaženého vzdělání). U proměnných, které nebyly dotazovány, je v datech doplněn chybový kód (pouze vzdělání bylo u panelistů CHPS doplněno z odpovědí v předchozích letech a kraj a velikost sídla byly odvozeny z adres respondentů pro zaslání informovaného souhlasu a smlouvy o účasti ve výzkumu).

Neplatné („únikové“) odpovědi

Dotazník zahrnoval u většiny otázek možnosti „nevím“ a „odmítnutí“ (kromě otázek týkajících se spánkového režimu a sociodemografických údajů). Na rozdíl od předchozích vln nebyly tyto odpovědi rozlišovány a **tvořily jedinou variantu**. Při telefonickém dotazování nebyly tyto možnosti respondentům předčítány (s výjimkou proměnné *virpurp*, kde odpověď „Nevím...“ tvořila součást základní nabídky), ale tazatel je zaznamenal, pokud je respondent spontánně uvedl. Při online dotazování byly tyto možnosti uvedeny za ostatními variantami. Odpovědi nevím/odmítnutí se tak objevují častěji u agentury MEDIAN, která dotazovala kombinací telefonu a online.

2.8. Kontroly a čištění dat

Kontrola průběžných dat

V Sociologickém ústavu AV ČR proběhla kontrola dvou várek průběžných dat ve druhé polovině června 2024. Kontrolována byla zejména věcná logika distribuce proměnných. Na základě kontrol byla zadána oprava škály u baterie na postoje k právům přistěhovalců (*imvote* až *imright*).

Kontrola a čištění finálních dat

Ve finálních datech byla provedena **kontrola povoleného rozsahu hodnot a konzistence mezi strukturou odpovědí a filtračními podmínkami**. Pokud se u respondenta objevovala odpověď na otázku, na niž neměl být dotázán, byl kód odpovědi nahrazen kódem pro filtr. Naopak pokud v hrubých datech odpověď chyběla, byl doplněn kód značící chybějící odpověď. Tyto případy se však vyskytovaly pouze výjimečně, obvykle v souvislosti se změnou odpovědí během dotazování. Výjimkou byly otázky na sociodemografické údaje, u nich agentura MEDIAN dotazovala jen vybrané proměnné. V datech se proto v těchto případech objevuje větší množství kódů chybějících odpovědí.

U respondentů z panelu CHPS bylo provedeno **srovnání základních sociodemografických proměnných** (pohlaví, měsíc a rok narození) s údaji uvedenými v předchozích letech. Při srovnání nebyly zaznamenány výraznější rozdíly svědčící o dotázání jiné osoby. Drobnější rozdíly

v základních sociodemografických proměnných byly v datech z ad hoc šetření upraveny, aby se údaje shodovaly s informacemi z předchozích vln.

V polootevřené otázce Q04 na preventivní opatření proti šíření nákazy bylo do nových proměnných (*protgoogR* až *protdistR*) **zakódováno uvedení dalších opatření**, která nebyla zahrnuta do nabídky možností, ale v otevřené možnosti „Jiné“ se častěji opakovala. V proměnných *protot* (výběr možnosti „Jiné“) a *protots* (vypsání jiná možnost) byly ponechány a zakódovány pouze další, jednotlivě se vyskytující odpovědi či neurčité odpovědi neumožňující zakódování do konkrétních opatření.

Proměnné vztahující se ke spánkovému režimu byly začištěny stejným způsobem, jaký byl u stejných či analogických proměnných využit v předchozích vlnách (podrobně popsáno v dokumentaci k datům z prvního až čtvrtého ročníku).

Realizátor sběru dat odevzdal Sociologickému ústavu AV ČR pouze kompletně vyplněné dotazníky. Při zpracování finálních dat tedy nebylo nutné vyřazovat nedokončené dotazníky a finální soubor obsahuje **pouze dokončené dotazníky**.

Doplnění údajů z minulých vln nebo dalších zdrojů

Nejvyšší dosažené vzdělání s kategoriemi dle předchozích vln CHPS (*educ*) zjišťovala pouze agentura STEM/MARK. Agentura MEDIAN dotazovala obecnější kategorizaci vzdělání (čtyři základní kategorie v otázce *educ_r*), avšak jen u části respondentů. Pro získání informace o nejvyšším dosaženém vzdělání u co nejvyššího počtu účastníků byly proto u panelistů CHPS dotazovaných agenturou MEDIAN do proměnné *educ* **napojeny odpovědi z poslední vlny účasti** domácnosti daného respondenta (páté či čtvrté vlny). Hodnoty v proměnné *educ* byly poté při přípravě finálních dat rekódovány do širších kategorií v proměnné *educ_r* (tedy u respondentů agentury MEDIAN nahradily původní odpovědi z dotazníku). Ve výsledných datech chybí informace o nejvyšším dosaženém vzdělání v proměnné *educ* u všech nových respondentů agentury MEDIAN a v proměnné *educ_r* u 59 nových respondentů této agentury.

Geografické proměnné (kraj a velikost sídla) byly **zakódovány z obce** v poštovní adrese, kterou respondenti poskytli při dotazování (pro zaslání administrativních dokumentů k výzkumu). Pokud více členů jedné domácnosti uvedlo adresu v jiné obci, byla u všech členů využita obec prvního respondenta, aby geografické údaje o bydlišti byly v souladu s předchozími vlnami shodné pro všechny členy (tyto situace však byly v datech výjimečné).

2.9. Datový soubor

Obsah a struktura souboru

Datový soubor obsahuje proměnné z jediného instrumentu využívaného v ad hoc sběru 2020, a to individuálního dotazníku. Nejsou v něm na rozdíl od předchozích vln spojena data z více dotazníků.

Struktura datového souboru se odlišuje od předchozích ročníků CHPS. V prvním až pátém ročníku byl za každou domácnost vyplněn domácnostní dotazník, který zahrnoval soupis všech členů domácnosti. Do datového souboru pak byli jako jednotlivá pozorování zařazeni všichni členové

domácnosti (bez ohledu na věk). Odpovědi z individuálního dotazování byly dostupné pouze u respondentů, kteří vyplnili dané individuální instrumenty. V ad-hoc sběru 2020 nebyl na začátku dotazování proveden soupis členů domácnosti, respondenti přímo vyplňovali své individuální dotazníky. Datový soubor tak **zahrnuje záznamy pouze za respondenty dotazníku**, nikoli také za všechny další členy domácnosti, kteří se dotazování nezúčastnili.

Datový soubor **neobsahuje výsledek testování na přítomnost protilátek**. Tyto údaje přebíral Sociologický ústav AV ČR pouze za účelem předání výsledků testovaným osobám.

Nejprve jsou v datovém souboru zařazena identifikační čísla domácností a jednotlivců, následují proměnné z dotazníku v pořadí, v jakém byly příslušné otázky umístěny v dotazníku. Na závěr této části jsou zařazeny sociodemografické proměnné, které tvořily poslední část dotazníku. Poté jsou uvedena základní paradata (den a měsíc vyplnění dotazníku, mód dotazování, agentura) a post-stratifikační váhy. Obsah datového souboru je shrnut v tabulce dále v textu.

Kódy a labely proměnných

Jako kódy (názvy) proměnných jsou využity akronymy vytvořené z klíčových slov otázek v anglickém jazyce. Pro otázky dotazované v předchozích vlnách jsou využity původní kódy (např. *lfsat*, *smoke*).

Část otázek byla převzata z předchozích vln, ale jejich znění bylo modifikováno pro zasazení do kontextu pandemie nemoci covid-19. Jedná se o sadu položek týkajících se pracovního stresu a spánkového režimu (*chronotyp*). U těchto proměnných je v datovém souboru využit původní kód s příponou „_c“ (např. *swlose_c*, *dayreg_c*).

V popiscích (labelech) proměnných je na začátku uveden číselný kód otázky v dotazníku. Meritorní otázky mají před číslem uvedeno písmeno Q, sociodemografické otázky pak písmeno S. Proměnné, které nebyly dotazovány, ale vznikly jiným způsobem (identifikátory, odvozené proměnné, paradata atd.), tyto kódy nemají.

Kódování možností odpovědí

Možnosti odpovědí jsou u otázek opakovaných z předchozích ročníků kódovány stejnými číselnými hodnotami. Otázky s možností více odpovědí (*multiple-choice*) jsou na rozdíl od předchozích ročníků kódovány pomocí 1 pro „vybráno“ a 0 pro „nevybráno“, zatímco v předchozích letech byly užívány hodnoty 1 pro „vybráno“ („ano“) a 2 pro „nevybráno“ („ne“).

Identifikační čísla

Datový soubor obsahuje unikátní identifikátory domácností a jednotlivců (*c1_hid*, *c1_pid*). Stejně jako v předchozích vlnách byla i pro toto šetření vytvořena nová sada identifikátorů, avšak z důvodu změny metodiky byly identifikátory odvozeny podle jiných pravidel než v předchozích vlnách.

Pokud se jedná o respondenta z panelu CHPS, jsou v identifikátorech *c1_hid* a *c1_pid* využita stejná identifikační čísla jako v páté vlně (*w5_hid*, *w5_pid*). U nových respondentů byla vygenerována náhodná čísla. Stejně číslo bylo u nových respondentů použito pro identifikátor domácnosti i jednotlivce, protože v tomto sběru nebyla zjišťována příslušnost k domácnostem. Identifikační čísla

respondentů z původního panelu CHPS začínají vždy číslicí 1, zatímco identifikační čísla nově rekrutovaných respondentů začínají vždy číslicí 2.

U respondentů z panelu CHPS jsou zahrnuta identifikační čísla jednotlivců a domácností **ze všech předchozích vln** umožňující propojení současného souboru se staršími ročníky.

Tabulka 6: Proměnné v datovém souboru (ad hoc 2020)

Kód	Popis proměnné, poznámky
<i>chpsP</i>	Rozlišení respondentů z původních panelových domácností a nových respondentů
<i>c1_hid</i>	Unikátní identifikační číslo domácnosti v ad hoc covid-19 šetření 2020
<i>c1_pid</i>	Unikátní identifikační číslo osoby v ad hoc covid-19 šetření 2020
<i>wX_hid</i>	Unikátní identifikační číslo domácnosti ve vlně (x)
<i>wX_pid</i>	Unikátní identifikační číslo osoby ve vlně (x)
<i>probinf až imright</i>	Meritorní otázky z dotazníku
<i>sex</i>	Pohlaví
<i>birthm, birthy</i>	Měsíc a rok narození
<i>age</i>	Věk (odvozeno z měsíce a roku narození a data dotazování)
<i>agecat</i>	Věkové kategorie po 10 letech (odvozeno z měsíce a roku narození a data dotazování)
<i>mstat</i>	Rodinný stav (pouze u agentury STEM/MARK)
<i>educ</i>	Nejvyšší dosažené vzdělání (u respondentů agentury MEDIAN z původního panelu doplněno z minulé vlny účasti)
<i>educ_r</i>	Nejvyšší dosažené vzdělání ve čtyřech obecnějších kategoriích (dotazováno pouze agenturou MEDIAN, u všech respondentů v datech rekódováno z proměnné <i>educ</i> , pokud je její hodnota k dispozici)
<i>livesppar</i>	Soužití s partnerem/partnerkou či manželem/manželkou v domácnosti (pouze u agentury STEM/MARK)
<i>hincome</i>	Čistý měsíční příjem domácnosti v kategoriích (pouze u agentury STEM/MARK)
<i>hsize</i>	Počet členů domácnosti (pouze u agentury STEM/MARK)
<i>msize</i>	Velikost sídla bydliště domácnosti (odvozeno z adresy domácnosti)
<i>region</i>	Kraj bydliště domácnosti (odvozeno z adresy domácnosti)
<i>qmode</i>	Způsob (mód) dotazování
<i>agen</i>	Agentura
<i>day, month, year</i>	Den, měsíc a rok vyplnění dotazníku
<i>W_all, W_chps</i>	Post-stratifikační váhy

Zdroj: CHPS ad hoc šetření 2020, vlastní zpracování

Sociodemografické charakteristiky

Základní sociodemografické charakteristiky jsou dostupné u všech respondentů v datovém souboru, a to pohlaví (*sex*), měsíc a rok narození (*birthm*, *birthy*). Na rozdíl od předchozích vln nebyly tyto údaje zjišťovány ověřováním odpovědí z předchozích ročníků, ale byly nově dotazovány. **Rozšířená sada sociodemografických údajů** je k dispozici pouze u respondentů dotazovaných agenturou STEM/MARK. Jedná se o následující proměnné: rodinný stav (*mstat*), soužití s manželem/partnerem v domácnosti (*livesppar*), čistý měsíční příjem domácnosti v kategoriích (*hincome*) a počet členů domácnosti (*hhsiz*). U respondentů agentury MEDIAN je v těchto rozšířených sociodemografických proměnných uveden chybový kód.

Nejvyšší dosažené vzdělání s kategoriemi dle předchozích vln (*educ*) dotazovala pouze agentura STEM/MARK, agentura MEDIAN zařadila nabídku čtyř obecnějších kategorií (*educ_r*), avšak u některých respondentů i tato hodnota chyběla. U respondentů agentury MEDIAN z původního panelu CHPS byla proto plná kategorizace vzdělání doplněna z poslední vlny účasti příslušné domácnosti a do proměnné *educ_r* byla rekódována tato doplněná hodnota. U respondentů agentury STEM/MARK byla do proměnné *educ_r* rekódovaná odpověď z otázky *educ* v dotazníku. Nejvyšší dosažené vzdělání s podrobnější kategorizací (*educ*) je tak dostupné u všech respondentů agentury STEM/MARK a všech panelistů CHPS. Noví respondenti agentury MEDIAN mají v proměnné *educ* chybový kód. Čtyři širší kategorie vzdělání (*educ_r*) jsou dostupné pro všechny respondenty s výjimkou 59 nových respondentů agentury MEDIAN. U těchto respondentů je v proměnné *educ_r* uveden chybový kód.

Protože dotazování v tomto sběru nezahrnovalo dotazník pro domácnost se soupisem všech členů domácnosti, jsou sociodemografické charakteristiky obsaženy pouze o respondentech, kteří vyplnili individuální dotazník, nikoli o všech ostatních členech v domácnosti respondenta.

Odvozené proměnné

Kvůli změně designu a obsahu dotazování **neobsahuje datový soubor převážnou většinu** odvozených proměnných, které jsou dostupné v datech z předchozích ročníků. Jediné odvozené proměnné v datech představuje věk (*age*) a věkové kategorie (*agecat*) spočítané z měsíce a roku narození a data dotazování.

Protože nebyla zjišťována přesná struktura domácnosti po jednotlivých členech, nezahrnuje datový soubor odvozené proměnné vystihující složení domácnosti (počty členů, struktura domácnosti) a rovněž proměnné popisující změnu ve složení domácnosti mezi vlnami.

Obsaženy nejsou rovněž ukazatele přítomnosti člena domácnosti v předchozích vlnách a vyplnění individuálního dotazníku v předchozích letech. Zahrnut není také ukazatel *primary*, který v předchozích vlnách identifikoval duplicitní výskyty téže osoby v datech. K duplicitnímu výskytu téhož individuálního identifikátoru docházelo v datech z předchozích vln při rozdělení jedné domácnosti na více částí a dotazání více dceřiných domácností.

V současném sběru tyto situace nenastávaly. Odvozené proměnné socioekonomického statusu (ISEI, ESeC) nejsou zahrnuty, protože nebyly dotazovány zdrojové proměnné.

Paradata

Proměnná *chpsP* slouží k rozlišení respondentů rekrutovaných z panelistů CHPS a respondentů rekrutovaných mimo panel CHPS. Proměnná *qmode* slouží k rozlišení respondentů dotazovaných CATI a CAWI.

Stejně jako v předchozích ročnících je obsažen den a měsíc vyplnění dotazníku (*day*, *month*), podrobnější údaje o čase vyplnění nebyly zaznamenávány.

Geografické proměnné

Datový soubor obsahuje geografickou identifikaci místa bydliště domácnosti na úrovni krajů (*region*) a velikosti sídla (*msize*). Tyto charakteristiky byly odvozeny z adresy získané během dotazování od respondentů za účelem zaslání souhlasu s účastí ve výzkumu a smlouvy pro vyplacení odměny za účast.

2.10. Post-stratifikační vážení

Datový soubor obsahuje post-stratifikační váhy v proměnných *W_all* a *W_chps*, které korigují distribuci souboru z hlediska základních sociodemografických proměnných. **Za účelem základních deskriptivních analýz celého souboru nebo podsouboru panelistů CHPS je doporučeno tyto váhy využít.** Vážení bylo provedeno analogickým způsobem jako ve všech předchozích vlnách.

Váhy *W_all* korigují strukturu celého souboru, zatímco váhy *W_chps* se vztahují pouze k podsouboru respondentů z původního panelu CHPS.

Pro vážení bylo využito křížení pohlaví, věkových skupin a nejvyššího dosaženého vzdělání a dále samostatně kraj. Pro vážení byly využity výsledné proměnné s provedeným čištěním a úpravami popsanými v předchozích částech.

Jako zdroj kontrolních distribucí byla využita data z Výběrového šetření pracovních sil 2020 (vážený soubor za 2. čtvrtletí) pro kombinaci pohlaví, věku a vzdělání a dále údaje Českého statistického úřadu o věkovém složení obyvatel k 1. červenci 2020 (kraj).

Vážení bylo provedeno v programu R funkcí *rake* (survey package), která pomocí iterativní procedury vyrovnává vážené marginální distribuce výběrového souboru a známé populační distribuce. Váhy vyšší než 4 byly funkcí *trim* upraveny na tuto maximální hodnotu.

Jak kontrolní data, tak data z ad hoc šetření obsahovala ve vybraných proměnných chybějící hodnoty (informace o vzdělání chybí u 2,7 % dotázaného souboru, informace o věku u 0,09 % souboru). Kontrolní distribuce byly před vážením upraveny tak, aby obsahovaly stejný podíl chybějících odpovědí v dané proměnné jako data z šetření. Ostatní hodnoty byly proporčně upraveny tak, aby byly zachovány původní poměry a celkový součet kategorií činil 100 %. Tento postup byl využíván při vážení také v předchozích vlnách.

Tabulka 7: Distribuce proměnných pro vážení – celý soubor (ad hoc 2020)

	Kontrolní distribuce (%)	Nevážená distribuce (%)	Vážená distribuce (%)
Pohlaví (sex)			
Muž (1)	48,8	40,6	48,7
Žena (2)	51,2	59,4	51,3
Věk (age)			
18 až 34 let	23,4	18,9	23,3
35 až 54 let	36,9	37,5	37,4
55 a více let	39,6	43,5	39,2
chybí (999998)	0,1	0,1	0,1
Vzdělání (educ_r)			
Bez vzdělání, základní vzdělání (1)	10,7	4,0	10,3
Středoškolské vzdělání (2, 3)	66,9	57,3	67,2
Vyšší odborné a vysokoškolské vzdělání (4)	19,6	36,0	19,8
chybí (98)	2,7	2,7	2,7
Kraj (region)			
Hlavní město Praha (1)	12,5	20,8	12,8
Středočeský kraj (2)	12,7	7,0	12,3
Jihočeský kraj (3)	6,0	8,0	6,2
Plzeňský kraj (4)	5,6	4,5	5,5
Karlovarský kraj (5)	2,8	1,9	2,8
Ústecký kraj (6)	7,6	7,0	7,8
Liberecký kraj (7)	4,1	2,1	3,8
Královéhradecký kraj (8)	5,2	4,9	5,2
Pardubický kraj (9)	4,9	3,7	5,1
Kraj Vysočina (10)	4,8	3,1	4,9
Jihomoravský kraj (11)	11,2	16,1	10,7
Olomoucký kraj (12)	5,9	6,3	5,9
Zlínský kraj (13)	5,5	3,4	5,1
Moravskoslezský kraj (14)	11,3	11,3	11,8

Zdroj: CHPS ad hoc šetření 2020 (vážená a nevážená distribuce); Výběrové šetření pracovních sil 2020, Český statistický úřad (kontrolní distribuce pohlaví, věku, vzdělání); Věkové složení obyvatelstva k 1. 7. 2020, Český statistický úřad (kontrolní distribuce kraje), vlastní zpracování

Tabulka 8: Distribuce proměnných pro vážení – soubor panelistů CHPS (ad hoc 2020)

	Kontrolní distribuce (%)	Nevážená distribuce (%)	Vážená distribuce (%)
Pohlaví (sex)			
Muž (1)	48,8	39,2	48,6
Žena (2)	51,2	60,8	51,4
Věk (age)			
18 až 34 let	23,4	13,2	23,1
35 až 54 let	36,9	35,4	37,1
55 a více let	39,6	51,3	39,8
chybí (98)	0,0	0,0	0,0
Vzdělání (educ_r)			
Bez vzdělání, základní vzdělání (1)	11,0	4,9	11,0
Středoškolské vzdělání (2, 3)	68,8	62,3	68,7
Vyšší odborné a vysokoškolské vzdělání (4)	20,2	32,8	20,3
chybí (98)	0,0	0,0	0,0
Kraj (region)			
Hlavní město Praha (1)	12,5	16,2	12,7
Středočeský kraj (2)	12,7	7,9	12,5
Jihočeský kraj (3)	6,0	10,8	6,6
Plzeňský kraj (4)	5,6	5,7	5,6
Karlovarský kraj (5)	2,8	2,7	2,8
Ústecký kraj (6)	7,6	9,6	7,8
Liberecký kraj (7)	4,1	2,5	4,1
Královéhradecký kraj (8)	5,2	6,2	5,2
Pardubický kraj (9)	4,9	3,9	5,0
Kraj Vysočina (10)	4,8	2,9	4,9
Jihomoravský kraj (11)	11,2	9,7	10
Olomoucký kraj (12)	5,9	5,3	5,9
Zlínský kraj (13)	5,5	2,9	4,8
Moravskoslezský kraj (14)	11,3	13,6	12,2

Zdroj: CHPS ad hoc šetření 2020 (vážená a nevážená distribuce); Výběrové šetření pracovních sil 2020, Český statistický úřad (kontrolní distribuce pohlaví, věku, vzdělání); Věkové složení obyvatelstva k 1. 7. 2020, Český statistický úřad (kontrolní distribuce kraje), vlastní zpracování

3. Ad hoc covid-19 výzkum 2021

3.1. Organizace šetření

V roce 2021 se uskutečnil druhý ad hoc výzkum na respondentech z panelu CHPS věnující se problematice pandemie covid-19. Jeho realizaci zajišťoval již výhradně Sociologický ústav AV ČR bez spolupráce výzkumných agentur STEM/MARK a MEDIAN. Výzkum byl financován z pokračování projektu **Technologické agentury ČR** s názvem Kumulativní efekty sociálního znevýhodnění na zdraví a kvalitu života (TL02000190). I toto šetření bylo spojeno s širší epidemiologickou studií, která měla zmapovat, jaká část populace se již s nákazou novým koronavirem setkala.

Spojení se studií SARS-CoV-2-CZ-Preval-II

Sociologický ústav AV ČR byl v srpnu 2021 osloven Institutem klinické a experimentální medicíny (IKEM) ke spolupráci na studii SARS-CoV-2-CZ-Preval-II, která navazovala na studii SARS-CoV-2-CZ-Preval-I z předchozího roku. Stejně jako v roce 2020 byla testována přítomnost protilátek proti koronaviru SARS-CoV-2. **Hlavním cílem bylo odhadnout podíl osob s protilátkami v populaci**, tedy osob, kterým se po setkání s virem vytvořily protilátky a/nebo podstoupily očkování proti onemocnění covid-19. Krevní rozbor na přítomnost protilátek byl u vybraných osob doplněn **analýzou tzv. buněčné imunity** proti koronaviru SARS-CoV-2. Studie se mohly zúčastnit pouze dospělé osoby (18 a více let). Zúčastněným byl odebírán vzorek žilní krve. Více o studii na webu: <https://covid-imunita.uzis.cz/>.

Studii SARS-CoV-2-CZ-Preval-II organizoval Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR (ÚZIS), který následně statisticky vyhodnocoval výsledky testů. Na realizaci se opět podílelo několik institucí včetně IKEM, Sociologického ústavu AV ČR či Fakultní Thomayerovy nemocnice. Studii zadalo Ministerstvo zdravotnictví České republiky.

Studie již nezahrnovala veřejné testování dobrovolníků, ale pouze testování několika předem vymezených skupin. Jednou z nich byli respondenti Sociologického ústavu AV ČR, kteří zahrnovali účastníky dotazování v ad hoc výzkumu 2020 (z původního panelu CHPS i mimo něj) a také členy domácností, které se do výzkumu CHPS zapojily v předchozích ročnících. Záměrem bylo mezi těmito respondenty získat 1 200 dospělých pro otestování krevního vzorku na množství protilátek. U 30 % měla být navíc provedena analýza buněčné imunity. Odběr krevních vzorků účastníků z této části epidemiologické studie zajišťoval Institut klinické a experimentální medicíny v Praze.

Na rozdíl od předchozí studie nepřebíral již Sociologický ústav AV ČR od ÚZIS kompletní informaci o zúčastněných (přebíral pouze výsledky testů buněčné imunity pro distribuci respondentům). Nelze proto stanovit, jaká část pozvaných byla reálně otestována. Distribuci výsledků zúčastněným osobám zajišťoval IKEM formou SMS.

Studie SARS-CoV-2-CZ-Preval-II byla schválena relevantními etickými komisemi realizátorů, a to Etickou komisí při Institutu klinické a experimentální medicíny a Fakultní Thomayerově

nemocnici s multicentrickou působností a Etickou komisí Fakultní nemocnice Olomouc a Lékařské fakulty UP v Olomouci. V odběrovém centru IKEM podepisovali účastníci Informovaný souhlas s účastí ve studii a Souhlas se zpracováním osobních údajů.

Dotazníkové šetření

Testování protilátek bylo doprovázeno dotazováním, které prováděl Sociologický ústav AV ČR. K vyplnění dotazníku byli osloveni respondenti z panelu CHPS i mimo něj, kteří byli **dotázáni v ad-hoc šetření v roce 2020 a/nebo v páté vlně výzkumu v roce 2019**. Dále byly přizvány vybrané **domácnosti zapojené ve čtvrté vlně v roce 2018 či třetí vlně v roce 2017**, z nichž se však nikdo neúčastnil sběrů v letech 2019 a 2020.

Těmto respondentům a domácnostem byla zaslána pozvánka vybízející k účasti na odběru krve v IKEM a k vyplnění online dotazníku, a to i v případě, že se do testování protilátek nezapojí. Respondenti mohli případně dotazník vyplnit v papírové formě během odběru krve v IKEM, této možnosti však využila menší část zapojených.

Vyplnění dotazníku ani účast na testování protilátek nebyly honorované. Na odběr krevního vzorku v IKEM se účastníci registrovali skrze rezervační systém, na který odkazovala pozvánka. Odběr krevních vzorků pro účastníky studie za Sociologický ústav AV ČR probíhal od 8. 10. 2021 do 12. 11. 2021. Vyplnění online dotazníků bylo možné od 8. 10. 2021 do 22. 11. 2021.

Respondenti obdrželi dopis či e-mail s informacemi o testování a dotazování a text Souhlasu s účastí ve výzkumu. Před vstupem do dotazníku respondenti potvrzovali souhlas s těmito podmínkami.

3.2. Obsah šetření

Podobně jako u ad hoc sběru dat z roku 2020, byla primární motivací tohoto šetření probíhající pandemie covid-19. Sběr dat byl opět pojat jako **krátká sonda do aktuální životní situace obyvatel a dotazník byl proto značně limitovaný co do délky a obsahu**. Oproti předchozímu šetření byly navíc zařazeny otázky na očkování a konspirační teorie ohledně nemoci covid-19, naopak zcela vypuštěno bylo téma spánku. Ad hoc šetření v roce 2021 obsahovalo následující tematické okruhy:

- preventivní opatření,
- očkování proti nemoci covid-19,
- subjektivní zdraví a well-being,
- ekonomická situace respondenta,
- sympatie k politickým stranám,
- důvěra vládě a hodnocení aktivity vlády během pandemie,
- sklon ke konspiračnímu smýšlení ohledně pandemie covid-19,
- emoce týkající se pandemie covidu-19 (strach a vztek),
- názory na přistěhovalectví
- prevalence onemocnění covid-19 v rodině, kruhu přátel či u sebe samého,
- základní sociodemografické informace.

3.3. Výběrový soubor

Sestavení souboru

Pro výzkum byli osloveni všichni **respondenti, kteří se účastnili dotazování v ad hoc výzkumu v roce 2020** (a to včetně respondentů, kteří byli rekrutováni mimo původní panel CHPS) **a/nebo byli dotázáni a absolvovali odběr krve v páté vlně v roce 2019**. Mezi původními domácnostmi z panelu CHPS se jedná o 2 085 respondentů z celkem 1 521 domácností³. Ve skupině respondentů nově rekrutovaných v ad hoc šetření 2020 bylo osloveno 626 jednotlivců (dva z původních 628 si nepřáli být nadále kontaktováni).

Mimo tyto respondenty pak byly osloveny i **domácnosti, které se výzkumu CHPS zúčastnily naposledy ve čtvrté vlně v roce 2018 nebo ve třetí vlně v roce 2017**. Celkem se výzkumu naposledy v těchto ročnících účastnilo 2 103 domácností, z nich bylo pro ad hoc šetření 2021 osloveno 1 649 domácností (78 %). K oslovení byly vybrány domácnosti, na které byl z předchozích ročníků dostupný e-mail a zároveň bylo v adrese domácnosti evidováno jméno jednoho představitele domácnosti (a nikoli jméno celé rodiny, např. „Novákové“). Z domácností bez evidovaného e-mailu bylo k oslovení náhodně vybráno 83 % z kapacitních důvodů. Z domácností, které se naposledy zúčastnily v letech 2017 až 2018, tak byl připraven specifický podvýběr na základě podrobnosti dostupných kontaktních údajů.

Pozvánky k výzkumu a upomínky byly distribuovány v několika fázích dle typu kontaktních údajů, které respondenti či domácnosti poskytli v minulosti pro možnost být nadále kontaktováni ve věci účasti v šetření CHPS.

Tabulka 9: Počty domácností z CHPS panelu oslovených k účasti (ad hoc 2021)

Poslední vlna účasti	Domácností celkem	Oslovených domácností	Oslovených domácností %
Vlna 3 (2017)	437	341	77,8
Vlna 4 (2018)	1 666	1 308	78,2
Vlna 5 (2019)	406	406	100,0
Ad hoc 2020	1 115	1 115	100,0
Celkem	3 624	3 170	87,3

Zdroj: CHPS ad hoc šetření 2020 a 2021, vlny 3 až 5, vlastní zpracování

Složení dotázaného souboru

Níže uvedené tabulky srovnávají základní sociodemografické složení souboru dotázaného v ad hoc šetření 2021 s populačním složením, a to celkově a zvlášť pro dvě základní součásti souboru (členy

³ Celkem se ad hoc výzkumu 2020 nebo páté vlny účastnilo 2 106 respondentů z 1 539 původních panelových domácností, avšak na 21 respondentů z 18 domácností nebyly k dispozici kontaktní údaje. Tito respondenti proto v ad hoc šetření 2021 nebyli osloveni.

panelu CHPS a nově vybrané respondenty). Pro porovnání struktury pohlaví, věku a vzdělání jsou využity údaje z Výběrového šetření pracovních sil 2021 (Český statistický úřad), u kraje jsou využity údaje z věkového složení obyvatel k 1. 7. 2021 (Český statistický úřad) a u velikosti obce údaje o počtu obyvatel v obcích k 1. 1. 2021 (Český statistický úřad).

Mezi účastníky ad hoc šetření 2021 jsou více zastoupení původní členové panelu CHPS, proto se i struktura dotázaného souboru více odvíjí od tendencí v panelové části. V celém souboru i v části panelistů CHPS jsou oproti populaci **více zastoupeny ženy** (o 10,1 procentních bodů v celém souboru a 11,6 mezi původními panelisty). Převaha žen je v ad hoc šetření 2021 výraznější než v šetření 2020, avšak rozdíl mezi sběry dat není v tomto ohledu velký.

Výrazněji se ale mezi sběry v letech 2020 a 2021 proměnila věková struktura souboru. Zatímco v celém souboru z roku 2020 dosahovaly odchylky tří hlavních věkových skupin od populace ne více než pěti procentních bodů, **v roce 2021 nadhodnocuje dotázaný soubor výrazněji starší osoby a podhodnocuje nejmladší dospělé do 34 let včetně**. V celém souboru je zastoupení osob ve věku 55 let a více o 9,9 procentních bodů vyšší než v populaci a mezi původními panelisty CHPS je to o 14,1 procentních bodů. Naopak dospělí do 34 let jsou v celém souboru o 12,2 procentních bodů podhodnoceni. Mezi původními panelisty CHPS dosahuje rozdíl oproti populaci 14,9 procentních bodů.

Stejně jako v ad hoc šetření 2020 platí, že v dotázaném souboru jsou **nadrepresentovány skupiny se středoškolským vzděláním s maturitou a vysokoškolským vzděláním** a méně zastoupeni respondenti s nižším vzděláním. Rovněž platí, že celkový soubor je v tomto ohledu vychýlen o něco více než část původních CHPS panelistů kvůli výrazné nadrepresentaci vysokoškoláků mezi novými respondenty.

Odchylky v zastoupení jednotlivých krajů se v celém souboru pohybují většinou do dvou procentních bodů, výraznější výjimkou je Praha (nadhodnocení o 12,5 procentních bodů). Mezi novými respondenty v souladu s výchozím složením souboru v roce 2020 převažují osoby z Prahy a Jihomoravského kraje, tedy tyto kraje jsou v souboru nových respondentů výrazněji nadhodnoceny (o 28 a 9,2 procentních bodů). V souboru panelistů CHPS je také vyváženější struktura velikosti sídla než mezi novými respondenty, kde zřetelně převažují obyvatelé měst nad 100 tisíc. V celém souboru jsou stejně jako v ad hoc šetření 2020 **více než v populaci zastoupeni obyvatelé největších měst (100 tisíc a více obyvatel)**.

Tabulka 10: Srovnání struktury celého souboru s populací (ad hoc 2021)

	Počet	%	% z platných odpovědí	% populace	Rozdíl p. b.
Pohlaví					
Muž	509	38,9	38,9	48,9	-10,1
Žena	801	61,1	61,1	51,1	10,1
Věk					
18 až 34 let	140	10,7	10,7	22,8	-12,2
35 až 54 let	518	39,5	39,5	37,3	2,3
55 a více let	652	49,8	49,8	39,9	9,9
chybí	0	0,0			
Vzdělání					
ZŠ	28	2,1	2,2	9,8	-7,7
SŠ bez maturity	196	15,0	15,3	33,0	-17,6
SŠ s maturitou	533	40,7	41,7	35,4	6,3
VŠ	522	39,8	40,8	21,8	19,0
chybí	31	2,4			
Kraj					
Hlavní město Praha	323	24,7	24,7	12,1	12,5
Středočeský kraj	118	9,0	9,0	12,8	-3,8
Jihočeský kraj	112	8,5	8,5	6,1	2,5
Plzeňský kraj	54	4,1	4,1	5,5	-1,4
Karlovarský kraj	17	1,3	1,3	2,7	-1,4
Ústecký kraj	86	6,6	6,6	7,6	-1,0
Liberecký kraj	43	3,3	3,3	4,2	-0,9
Královéhradecký kraj	48	3,7	3,7	5,2	-1,5
Pardubický kraj	57	4,4	4,4	4,9	-0,5
Kraj Vysočina	58	4,4	4,4	4,8	-0,4
Jihomoravský kraj	152	11,6	11,6	11,2	0,4
Olomoucký kraj	55	4,2	4,2	6,0	-1,8
Zlínský kraj	44	3,4	3,4	5,5	-2,2
Moravskoslezský kraj	143	10,9	10,9	11,3	-0,4
Velikost sídla					
Do 999 obyvatel	125	9,5	9,5	16,8	-7,3
1 000 až 4 999 obyvatel	179	13,7	13,7	22,6	-9,0
5 000 až 19 999 obyvatel	208	15,9	15,9	18,2	-2,3
20 000 až 99 999 obyvatel	290	22,1	22,1	20,0	2,1
100 000 obyvatel a více	508	38,8	38,8	22,3	16,5

Zdroj: CHPS ad hoc šetření 2021; Výběrové šetření pracovních sil 2021, Český statistický úřad (pohlaví, věk, vzdělání); Věkové složení obyvatelstva k 1. 7. 2021, Český statistický úřad (kraj); Počet obyvatel v obcích k 1. 1. 2020 (velikost sídla), Český statistický úřad; vlastní zpracování

Tabulka 11: Srovnání struktury podsouboru panelistů CHPS s populací (ad hoc 2021)

	Počet	%	% z platných odpovědí	% populace	Rozdíl p. b.
Pohlaví					
Muž	386	37,3	37,3	48,9	-11,6
Žena	650	62,7	62,7	51,1	11,6
Věk					
18 až 34 let	82	7,9	7,9	22,8	-14,9
35 až 54 let	394	38,0	38,0	37,3	0,8
55 a více let	560	54,1	54,1	39,9	14,1
chybí	0	0,0			
Vzdělání					
ZŠ	27	2,6	2,6	9,8	-7,2
SŠ bez maturity	177	17,1	17,1	33,0	-15,9
SŠ s maturitou	438	42,3	42,3	35,4	6,9
VŠ	394	38,0	38,0	21,8	16,2
chybí	0	0,0			
Kraj					
Hlavní město Praha	213	20,6	20,6	12,1	8,4
Středočeský kraj	101	9,7	9,7	12,8	-3,1
Jihočeský kraj	108	10,4	10,4	6,1	4,4
Plzeňský kraj	50	4,8	4,8	5,5	-0,7
Karlovarský kraj	17	1,6	1,6	2,7	-1,1
Ústecký kraj	85	8,2	8,2	7,6	0,6
Liberecký kraj	40	3,9	3,9	4,2	-0,3
Královéhradecký kraj	43	4,2	4,2	5,2	-1,0
Pardubický kraj	44	4,2	4,2	4,9	-0,6
Kraj Vysočina	45	4,3	4,3	4,8	-0,5
Jihomoravský kraj	96	9,3	9,3	11,2	-2,0
Olomoucký kraj	34	3,3	3,3	6,0	-2,7
Zlínský kraj	33	3,2	3,2	5,5	-2,3
Moravskoslezský kraj	127	12,3	12,3	11,3	0,9
Velikost sídla					
Do 999 obyvatel	113	10,9	10,9	16,8	-5,9
1 000 až 4 999 obyvatel	159	15,3	15,3	22,6	-7,3
5 000 až 19 999 obyvatel	183	17,7	17,7	18,2	-0,6
20 000 až 99 999 obyvatel	257	24,8	24,8	20,0	4,8
100 000 obyvatel a více	324	31,3	31,3	22,3	9,0

Zdroj: CHPS ad hoc šetření 2021; Výběrové šetření pracovních sil 2021, Český statistický úřad (pohlaví, věk, vzdělání); Věkové složení obyvatelstva k 1. 7. 2021, Český statistický úřad (kraj); Počet obyvatel v obcích k 1. 1. 2020 (velikost sídla), Český statistický úřad; vlastní zpracování

Tabulka 12: Srovnání struktury podsouboru nových respondentů s populací (ad hoc 2021)

	Počet	%	% z platných odpovědí	% populace	Rozdíl p. b.
Pohlaví					
Muž	123	44,9	44,9	48,9	-4,0
Žena	151	55,1	55,1	51,1	4,0
Věk					
18 až 34 let	58	21,2	21,2	22,8	-1,7
35 až 54 let	124	45,3	45,3	37,3	8,0
55 a více let	92	33,6	33,6	39,9	-6,3
chybí	0	0,0			
Vzdělání					
ZŠ	1	0,4	0,4	9,8	-9,4
SŠ bez maturity	19	6,9	7,8	33,0	-25,1
ŠŠ s maturitou	95	34,7	39,1	35,4	3,7
VŠ	128	46,7	52,7	21,8	30,9
chybí	31	11,3			
Kraj					
Hlavní město Praha	110	40,1	40,1	12,1	28,0
Středočeský kraj	17	6,2	6,2	12,8	-6,6
Jihočeský kraj	4	1,5	1,5	6,1	-4,6
Plzeňský kraj	4	1,5	1,5	5,5	-4,1
Karlovarský kraj	0	0,0	0,0	2,7	-2,7
Ústecký kraj	1	0,4	0,4	7,6	-7,2
Liberecký kraj	3	1,1	1,1	4,2	-3,1
Královéhradecký kraj	5	1,8	1,8	5,2	-3,4
Pardubický kraj	13	4,7	4,7	4,9	-0,1
Kraj Vysočina	13	4,7	4,7	4,8	-0,1
Jihomoravský kraj	56	20,4	20,4	11,2	9,2
Olomoucký kraj	21	7,7	7,7	6,0	1,7
Zlínský kraj	11	4,0	4,0	5,5	-1,5
Moravskoslezský kraj	16	5,8	5,8	11,3	-5,5
Velikost sídla					
Do 999 obyvatel	12	4,4	4,4	16,8	-12,5
1 000 až 4 999 obyvatel	20	7,3	7,3	22,6	-15,3
5 000 až 19 999 obyvatel	25	9,1	9,1	18,2	-9,1
20 000 až 99 999 obyvatel	33	12,0	12,0	20,0	-8,0
100 000 obyvatel a více	184	67,2	67,2	22,3	44,9

Zdroj: CHPS ad hoc šetření 2021; Výběrové šetření pracovních sil 2021, Český statistický úřad (pohlaví, věk, vzdělání); Věkové složení obyvatelstva k 1. 7. 2021, Český statistický úřad (kraj); Počet obyvatel v obcích k 1. 1. 2020 (velikost sídla), Český statistický úřad; vlastní zpracování

3.4. Průběh sběru dat

Dotazování v ad hoc sběru 2021 probíhalo **od 8. 10. 2021 do 22. 11. 2021**. V pátek 8. října byly rozeslány e-mailové pozvánky a v pondělí 11. října poté papírové pozvánky (ty byly zaslány na respondenty a domácnosti, na které nebyl k dispozici e-mail). Zasláné výzvy k účasti primárně zvaly na odběr krevního vzorku v pražském IKEMu, ale obsahovaly také odkaz na webový dotazník se zdůrazněním, že je důležité ho vyplnit, i pokud se oslovený respondent nezúčastní vyšetření na protilátky. Výzva obsahovala kód, který bylo nutné zadat při vstupu do online dotazníku (případně jej uvést v papírovém dotazníku při odběru v IKEM).

Na rozdíl od předchozích sběrů, v nichž byly kontaktovány domácnosti (a v nich byla účast nabízena jednotlivým členům), byli pro tento sběr **panelisté oslovováni jako jednotlivci**. Pomocí individuálních kontaktních údajů byli k účasti zváni respondenti, kteří se zapojili v pátém ročníku (2019) či v ad hoc sběru v roce 2020. Pokud se v jedné domácnosti zúčastnilo v těchto letech více členů, byla pozvánka zaslána samostatně každému členovi (a e-maily byly zasílány každému respondentovi zvlášť i v případě, že více členů uvedlo stejnou e-mailovou adresu). V těchto případech byly pozvánky zasílány přímo na jméno osoby a obsahovaly unikátní kód spojený s tímto respondentem. U domácností naposledy zúčastněných ve třetí či čtvrté vlně byly v minulosti evidovány pouze kontaktní údaje na úrovni domácnosti (tj. nebylo zaznamenáno, kterému členovi evidované kontakty patří). Výzva k účasti byla adresována na jméno v adrese domácnosti (obvykle se jednalo o jméno hlavního představitele domácnosti, s nímž byla v předchozích letech domlouvána účast domácnosti v šetření), avšak zasláný identifikační kód nebyl provázán s konkrétním členem domácnosti, ale s celou domácností.

Celkem bylo při prvotním oslovení rozesláno 2 487 e-mailových pozvánek a 1 873 papírových pozvánek (pro 2 711 respondentů z páté vlny a ad hoc šetření 2020 a 1 649 představitelů domácností ze třetí či čtvrté vlny).

Několik dní po odeslání prvních výzev byly **zaslány urgencye** respondentům a představitelům domácností, kteří do dotazníku dosud nevstoupili. Pokud byl respondent/domácnost primárně osloven e-mailem, byla mu zaslána e-mailová urgence. E-mailové urgencye byly rozeslány 14. 10. 2021 (celkem 2 130 e-mailových urgencí). Respondenti z páté vlny a ad hoc šetření 2020 byli navíc urgováni papírovým dopisem odeslaným 2. 11. 2021 (celkem 1 311 urgencí poštou). Pokud byla první výzva zaslána poštou a na respondenta/domácnost bylo z předchozích vln uchováno telefonní (mobilní) číslo, byla zaslána urgence formou SMS. Tyto upomínky byly zasílány 25. 10. 2021 (celkem 1 107 SMS urgencí respondentům a domácnostem). SMS urgencye tak nebyly zasílány respondentům a domácnostem, u nichž byla evidována e-mailová adresa (tito obdrželi upomínku e-mailem a poštou).

Někteří panelisté si neporadili s vyplněním webového dotazníku, ale chtěli se přesto účastnit vyšetření v IKEMu. Těmto respondentům bylo umožněno vyplnit **při odběru v IKEM papírový dotazník** bez pomoci tazatele. Vyplňování těchto dotazníků probíhalo pouze v době odběrů v IKEMu, tj. **od 8. 10. 2021 do 12. 11. 2021**.

Za vyplnění dotazníku nenáležela respondentům žádná odměna. Respondenti byli k účasti ve výzkumu motivováni možností být zdarma otestován/a v té době nedostupnými testy na přítomnost protilátek proti koronaviru SARS-CoV-2.

3.5. Účast a návratnost

Počty dotazníků

V ad hoc sběru 2021 bylo do finálních dat zařazeno **1 310 dotazníků**. Z toho 1 036 dotazníků náleží členům domácností z původního panelu CHPS (79 %) a zbývajících 274 (21 %) dotazníků patří respondentům, kteří byli při ad hoc sběru 2020 rekrutováni mimo panel CHPS.

Návratnost v části CHPS

K účasti v šetření bylo osloveno celkem 3 740 jednotlivců z 3 170 domácností z panelu CHPS. Z toho 1 115 domácností se účastnilo naposledy ad hoc výzkumu v roce 2020, 406 domácností naposledy v páté vlně v roce 2019 a 2 103 domácností se účastnilo naposledy ve čtvrté (2018) či třetí (2017) vlně.

Alespoň jeden člen domácnosti vyplnil dotazník v 871 domácnostech z původního panelu CHPS, tedy se ad hoc výzkumu zúčastnilo **27,5 % oslovených domácností z panelu CHPS**. Tuto míru účasti však nelze přesně srovnávat s mírou retence, která byla uváděna u prvního až pátého ročníku (metodika výpočtu není zcela srovnatelná, protože v dřívějších vlnách byla k dispozici informace o způsobilosti domácnosti k dotazování). Pokud vztáhneme míru účasti k osloveným jednotlivcům (tedy respondentům z páté vlny a ad hoc šetření 2020 a osloveným představitelům domácností ze třetího a čtvrtého ročníku), činí 27,7 %.

Zatímco mezi domácnostmi, které se neúčastnily ad hoc sběru v roce 2020 se míra účasti pohybovala od 16 do 18 %, byla výrazně vyšší u domácností zapojených v roce 2020, a to 47 %.

Nižší míra účasti byla v ad hoc sběru dat 2021 očekávána z několika důvodů:

- byla využita pouze CAWI metoda sběru dat, která se obecně vyznačuje nižší návratností,
- za účast v dotazování nebyla na rozdíl od všech předchozích let poskytována finanční odměna,
- osloveny byly i domácnosti, které se nezúčastnily všech předchozích ročníků, účast tedy již v minulosti odmítly,
- ačkoli bylo v pozvánce zdůrazněno, že účast na dotazování není podmíněna testováním, respondenti mohli vnímat, že pouze vyplnění dotazníku není dostačující.

Tabulka 13: Míra účasti dle poslední vlny účasti u původního CHPS panelu (ad hoc 2021)

Poslední vlna účasti	Oslovených domácností	Zúčastněných domácností	% zúčastněných domácností
Vlna 3 (2017)	341	61	17,9
Vlna 4 (2018)	1 308	212	16,2
Vlna 5 (2019)	406	75	18,5
Ad hoc 2020	1 115	523	46,9
Celkem	3 164	871	27,5

Zdroj: CHPS ad hoc šetření 2021 a 2020, vlny 3 až 5, vlastní zpracování

Návratnost mezi nově rekrutovanými respondenty

U respondentů rekrutovaných v roce 2020 mimo panel CHPS vyplnilo dotazník 274 z 626 oslovených, tedy míra účasti činí **43,8 %**.

Vyplnění dotazníků na úrovni domácnosti (CHPS panel)

V 871 dotázaných domácnostech z původního panelu CHPS bylo získáno 1 036 dotazníků, tedy **na jednu domácnost v průměru připadalo 1,19 dotazníku**. Tato hodnota je nižší než poměr CAPI individuálních dotazníků na domácnost v první až čtvrté vlně šetření, kdy vyplnění tohoto instrumentu bylo nabízeno všem dospělým členům domácnosti (1,38 v první vlně mezi 1,26 až 1,28 ve druhé až čtvrté vlně).

Poměr individuálních dotazníků na domácnost se liší podle poslední vlny účasti domácnosti. V domácnostech, které se naposledy zúčastnily ve třetí či čtvrté vlně, byl oslovován vždy jeden představitel domácnosti. Poměr dotazníků na domácnost tak v této části souboru činí 1. Mezi domácnostmi naposledy zúčastněnými v páté vlně činí poměr 1,16. Výrazně vyšší je u domácností, které se zapojily do ad hoc šetření 2020, a to 1,54 dotazníků na domácnost.

3.6. Mód sběru dat

Primárním způsobem sběru dat bylo vyplňování standardizovaného dotazníku na webu („computer assisted web interviewing“, CAWI). Místo online dotazníku mohli respondenti vyplnit jeho papírovou verzi během vyšetření v IKEM. Papírový dotazník byl určen k samostatnému vyplnění, bez asistence tazatelem („self-administered questionnaire“, SAQ).

Online dotazník vyplnilo 1 243 respondentů (95 % z celkového počtu dotazníků ve finálních datech), dotazník na papíře pak 67 respondentů (5 %). Menší počet respondentů vyplnil oba typy dotazníků. Do finálního souboru byla v těchto případech zařazena data z online varianty dotazníku.

Tabulka 14: Dotazníky dle módu dotazování (ad hoc 2021)

Mód sběru dat	Počet dotázaných	Podíl dotázaných (%)
CAWI	1 243	94,9
SAQ	67	5,1

Zdroj: CHPS ad hoc šetření 2021, vlastní zpracování

3.7. Dotazovací instrumenty

Srovnání s předchozími vlnami

Stejně jako v ad-hoc šetření v roce 2020 bylo dotazování prováděno pomocí **jednoho individuálního dotazníku**, který byl určen dospělým členům domácnosti.

U baterie položek na sympatie k politickým stranám (*symods až symppd*) byla oproti předchozím ročníkům výzkumu vynechána možnost „Nevím“. Zachována byla možnost „Neznám“, která byla v předchozích vlnách formulována jako „Nikdy jsem o ní neslyšel(a)“. Zároveň byly v této baterii upraveny názvy některých politických stran oproti předchozím vlnám, resp. využity zkratky místo plného názvu (to „Pirátská strana“ na „Česká pirátská strana“, „Starostové a nezávislí“ na „STAN“ a „Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura“ na „SPD“).

V otázce *virpurp* byl přeformulován předmět otázky z „koronavirus“ v ad hoc šetření v roce 2020 na „nemoc covid-19“.

U otázky *rlsat* (spokojenost s kvalitou partnerského vztahu) nebyla na rozdíl od dřívějších ročníků využita úvodní filtrační otázka, zda má respondent aktuálně partnera/partnerku či je ženatý/vdaná.

Délka dotazníku

Dotazník obsahoval 26 otázek a jeho předpokládaná délka činila 8–10 minut. Informace o reálné střední délce dotazování nejsou k tomuto šetření k dispozici (nebyly pořizovány přesné časové značky zahájení a ukončení dotazníku).

Další parametry dotazování

Při dotazování **nebylo využito principů podmíněného dotazování**, tedy dotazování respondentů probíhalo nezávisle na jejich odpovědích v předchozích vlnách (do dotazníku nebyly načítány odpovědi z předchozích vln k potvrzení či aktualizaci, průchod dotazníkem a znění otázek nebyly ovlivněny informacemi o respondentech z minulosti).

V elektronickém dotazníku byly jednotlivé bloky otázek (A až F) zobrazeny na samostatných obrazovkách. Na rozdíl od elektronického dotazování v předchozích sběrech **dat nebylo vyplnění otázek jednotlivých povinné**, tedy bylo možné v dotazníku nechat otázky nevyplněné.

Určení respondenta dotazníku

Oslovené domácnosti a respondenti obdrželi v online či dopisní pozvánce unikátní identifikační kód, který zadávali při vstupu do online dotazníku nebo měli vypsát do papírového dotazníku vyplňovaného při odběru krve v IKEM. Pomocí těchto kódů byly propojovány odpovědi v dotazníku s identifikačními čísly respondentů z minulých vln. Určení člena domácnosti vyplňujícího individuální dotazník tak na rozdíl od sběrů v předchozích letech neprobíhalo pomocí výběru respondenta ze seznamu všech členů domácnosti. Podrobnosti o párování dotazníků při zpracování dat jsou popsány v kapitole 4 dokumentace.

Dokumentace dotazovacího nástroje

Dotazník byl distribuován v elektronické i tištěné formě a oba tyto formáty jsou zveřejněny.

Tištěný dotazník byl vytvořen v LaTeXu pro použití v programu SDAPS, který umožňuje optické rozpoznávání odpovědí v naskenovaných dotaznících a jejich převedení do datové matice. Dotazník k elektronické verzi byl vytvořen jako automatický export v programu LimeSurvey, v němž byl připraven a distribuován. Tyto zveřejněné dotazníky **neobsahují** názvy proměnných a číselné kódy jednotlivých možností odpovědí.

3.8. Kontroly a čištění dat

Kontroly průběžných dat

V průběhu sběru dat se byly prováděny pravidelné kontroly konzistence sociodemografických údajů mezi vlnami a nastavení dotazníku.

Párování dotazníků

V ad hoc sběru 2021 došlo ke změnám ve způsobu správy respondentů, které se promítly do zpracování hrubých dat. V předchozích sběrech zahrnovalo dotazovací prostředí rozcestník s výčtem členů domácnosti, v němž tazatelé/respondenti zvolili osobu, za niž bude nyní vyplňován individuální dotazník. Dotazníku se poté programově přiřadil identifikační kód příslušného člena. V aktuálním sběru obdrželi respondenti v pozvánce unikátní kódy pro jednotlivce (v případě respondentů ad hoc výzkumu 2020 a páté vlny) nebo domácnosti (v případě domácností, které se naposledy zúčastnily ve třetí či čtvrté vlně). Tyto kódy bylo nutné zadat, aby byl respondentům povolen vstup do online dotazníku. V předchozích sběrech byl tak dotazník spojen s osobou na základě výběru respondenta ze seznamu členů domácnosti, avšak **v ad hoc sběru 2021 bylo třeba dotazníky spárovat s osobami na základě zadaných identifikačních kódů.**

Při prvotním párování dotazníků přes individuální kódy bylo zřejmé, že v menším počtu případů dotazník vyplnil jiný člen domácnosti, než kterému byl určen zvací dopis/e-mail (uvedené základní sociodemografické údaje odpovídaly jinému členovi). K dotazníku byla proto vždy nejprve pomocí kódu přiřazena domácnost, poté se pomocí základních sociodemografických údajů (pohlaví, měsíc a rok narození) vyhledával odpovídající člen dané domácnosti. Dotazníky byly spárovány i při

drobných nesouladech v sociodemografických údajích (typicky rozdílný měsíc narození), ale dotazníky s většími neshodami spárovány nebyly. Párování nebylo úspěšné jen u velmi malého počtu dotazníků. Spárovat se nepodařilo pouze 37 dotazníků, z toho u 28 dotazníků nebylo párování možné kvůli chybějícím odpovědím na sociodemografické otázky (tyto dotazníky nebyly dokončeny a byly by tak vyřazeny z dat v pozdější fázi zpracování). Pouze u 9 dotazníků neodpovídaly uvedené sociodemografické údaje výrazně žádnému členovi domácnosti s uvedeným kódem (mohlo jít také o nové členy domácností, které však nebylo možné v tomto sběru vytvářet).

Respondenti, kteří vyplňovali papírový dotazník v IKEM, byli požádáni o vypsání identifikačního kódu z pozvánky, avšak ve většině dotazníků nebyl kód uveden. Tyto dotazníky byly proto napojovány pomocí sociodemografických charakteristik (pohlaví, měsíc a rok narození) a dále pomocí jména a příjmení, které respondenti na dotazníku uváděli na pokyny personálu v IKEM. U papírových dotazníků není možné vyčíslit míru úspěšnosti párování, protože dotazníky v některých případech vyplňovaly i osoby mimo kohortu Sociologického ústavu AV ČR. Spárováno bylo 85 papírových dotazníků, z toho 18 respondentů dotazník zároveň vyplnilo online a do dat byla zařazena online verze (celkem tedy finální soubor obsahuje 67 papírových dotazníků).

Vyřazování duplicit

V dotazovacím prostředí bylo umožněno vyplnit dotazník opakovaně pod stejným vstupním kódem a data z rozpracovaných dotazníků nebyla ukládána, proto hrubá data obsahovala duplicitně vyplněné dotazníky. Duplicitní záznamy přitom mohly patřit jedné osobě (opakovaný vstup do dotazníku – reálné duplicity), nebo více osobám (vyplnění dotazníku více členy domácnosti se stejným kódem – falešné duplicity). Při zpracování hrubých dat exportovaných z dotazovacího prostředí (LimeSurvey) bylo proto nutné vyloučit duplicitní záznamy. Pokud se u více dotazníků shodoval kód, pohlaví, měsíc a rok narození a oba dotazníky byly kompletně vyplněny, byl ponechán dříve vyplněný dotazník. Pokud byl u duplicit pouze jeden dotazník kompletně vyplněn a ostatní rozpracovány, byl v datech ponechán kompletně vyplněný dotazník. U nekompletních duplicit byl ponechán dotazník s největším počtem vyplněných otázek.

Kontroly a čištění finálních dat

V dalším kroku přípravy finálních dat bylo provedeno spojení samostatných souborů z CAWI a SAQ dotazování a jejich úprava. V otázkách, kde číselné kódy v hrubých datech neodpovídaly datové mapě (zejména stupnice 0 až 10 byly pořizovány jako 1 až 11), bylo provedeno potřebné rekódování.

Na finálních datech byla provedena **kontrola povoleného rozsahu hodnot a dodržení filtračních podmínek**. Pokud se u respondenta objevovala odpověď na otázku, na niž neměl být dotázán, byl kód odpovědi nahrazen kódem pro filtr. Naopak pokud v hrubých datech odpověď chyběla, byl doplněn kód značící chybějící odpověď. Chybějící odpovědi se v ad hoc šetření 2021 objevují častěji, protože v dotazníku bylo dovoleno otázky přeskakovat (nechat nevyplněné).

Otázka *rlsat* (spokojenost s partnerským vztahem) nebyla uvozena otázkou, zda má respondent v současnosti partnera. Kódy chybějících odpovědí zahrnují v tomto případě jak situace, kdy

respondent partnera měl, ale nepřál si na otázku odpovědět, tak situace, kdy respondent partnera aktuálně neměl a otázka se na něj nevztahovala.

Protože bylo možné otázky přeskakovat a **multiple-choice otázky** nebyly opatřeny možností „Nic z uvedeného“, není možné rozlišit, zda respondent na otázku odpovídal, ale žádná z nabízených odpovědí se na něj nevztahovala, nebo zda otázku přeskočil. Ve všech případech, kdy nebyla daná položka vybrána, byly doplněny kódy 0 „Nevybráno“. Chybové kódy 98 vyskytující se u některých multiple-choice otázek odpovídají situacím, kdy respondent na obrazovku obsahující danou otázku vůbec nedošel.

Do finálních dat byly zařazeny **pouze dotazníky, které neměly třicet a více chybějících odpovědí**. Ve všech případech s výjimkou tří respondentů se jedná o kompletně vyplněné dotazníky (dotazníky, u nichž respondenti potvrdili odeslání vyplněného dotazníku stiskem závěrečného tlačítka).

Vyřazené online dotazníky

Celkem bylo zaznamenáno 1 422 alespoň částečně vyplněných online dotazníků. Z toho 113 dotazníků představovala duplicitní vyplnění (7,9 %) a u 37 (2,6 %) dotazníků neodpovídala při párování výraznějším způsobem sociodemografika či pro spárování nebylo dostatek informací. Z finálních dat bylo dále vyřazeno dalších 29 dotazníků (2 %), v nichž chyběla odpověď na 30 a více položek. Celkem tak bylo do dat zařazeno 1 243 (87,4 %) vyplnění online dotazníků.

3.9. Datový soubor

Obsah a struktura souboru

Datový soubor obsahuje proměnné z individuálního dotazníku (online i papírové verze). Stejně jako datový soubor z prvního ad hoc sběru obsahují data z ad hoc sběru 2021 záznamy pouze za respondenty individuálního dotazníku (nikoli za všechny členy domácnosti jako z prvních pěti ročníků).

Na začátek datového souboru jsou zařazena identifikační čísla ze současného sběru a minulých vln, příznak podsouboru (původní panel CHPS, noví respondenti) a příznak poslední vlny účasti domácnosti/respondenta. Poté jsou umístěny otázky dle pořadí v dotazníku. Po otázkách z dotazníku následuje vzdělání (čtyři základní kategorie), kraj a velikost sídla, které byly napojeny z poslední vlny účasti dané domácnosti/respondenta. V závěru datasetu jsou umístěna základní paradata (mód dotazování, den a měsíc vyplnění dotazníku) a post-stratifikační váhy.

Do datového souboru **není zahrnut výsledek testování na protilátky proti koronaviru ani výsledek testování buněčné imunity**. Sociologický ústav AV ČR přebíral pouze výsledky testování buněčné imunity, a to výhradně za účelem předání výsledků testovaným osobám.

Tabulka 15: Proměnné v datovém souboru (ad hoc 2021)

Kód	Popis proměnné, poznámky
<i>chpsP</i>	Rozlišení respondentů z původních panelových domácností
<i>waveL</i>	Poslední vlna účasti domácnosti (původní panel) / respondenta (noví respondenti)
<i>c2_hid</i>	Unikátní identifikační číslo domácnosti v ad hoc covid-19 šetření 2021
<i>c2_pid</i>	Unikátní identifikační číslo osoby v ad hoc covid-19 šetření 2021
<i>c1_hid</i>	Unikátní identifikační číslo domácnosti v ad hoc covid-19 šetření 2020
<i>c1_pid</i>	Unikátní identifikační číslo osoby v ad hoc covid-19 šetření 2020
<i>wX_hid</i>	Unikátní identifikační číslo domácnosti ve vlně (x)
<i>wX_pid</i>	Unikátní identifikační číslo osoby ve vlně (x)
<i>protmares až drinks</i>	Meritorní otázky z dotazníku
<i>sex</i>	Pohlaví
<i>birthm, birthy</i>	Měsíc a rok narození
<i>age</i>	Věk (odvozeno z měsíce a roku narození a data dotazování)
<i>agecat</i>	Věkové kategorie po 10 letech (odvozeno z měsíce a roku narození a data dotazování)
<i>estat2</i>	Ekonomické postavení (využita jiná klasifikace než v první až páté vlně)
<i>educ_r</i>	Nejvyšší dosažené vzdělání ve čtyřech obecnějších kategoriích (napojeno z poslední vlny účasti)
<i>msize</i>	Velikost sídla bydliště domácnosti (napojeno z poslední vlny účasti)
<i>region</i>	Kraj bydliště domácnosti (napojeno z poslední vlny účasti)
<i>qmode</i>	Způsob (mód) dotazování
<i>day, month, year</i>	Den, měsíc a rok vyplnění dotazníku
<i>W_all, W_chps</i>	Post-stratifikační váhy

Zdroj: CHPS ad hoc šetření 2021, vlastní zpracování

Kódy a labely proměnných

Jako kódy (názvy) proměnných jsou využity akronymy vytvořené z klíčových slov otázek v anglickém jazyce. Pro otázky dotazované v předchozích vlnách jsou využity původní kódy (např. *lfsat*, *smoke*).

V popiscích (labelech) proměnných je na začátku uveden kód otázky v dotazníku, sestávající z označení sekce (A až F) a čísla otázky v rámci sekce. Proměnné, které nebyly dotazovány, ale vznikly jiným způsobem (identifikátory, odvozené proměnné, paradata atd.) tyto kódy nemají.

Kódování možností odpovědí

Možnosti odpovědí jsou u otázek opakovaných z předchozích ročníků kódovány stejnými číselnými hodnotami. Otázky s možností více odpovědí (multiple-choice) jsou na rozdíl od předchozích ročníků kódovány pomocí 1 pro „vybráno“ a 0 pro „nevybráno“, zatímco v předchozích letech byly užívány hodnoty 1 pro „vybráno“ („ano“) a 2 pro „nevybráno“ („ne“).

Identifikační čísla

Datový soubor obsahuje unikátní identifikátory domácností a jednotlivců (*c2_hid*, *c2_pid*). Pro tento sběr dat byly jako identifikátory domácností a jednotlivců využita identifikační čísla z posledního sběru, kterého se daná domácnost/respondent zúčastnili (třetí, čtvrtý, pátý ročník či ad hoc sběr 2020). Zahrnuta jsou rovněž identifikační čísla domácností a jednotlivců **ze všech předchozích vln**, která jsou potřeba pro napojení dat z předchozích let.

Sociodemografické charakteristiky

Sociodemografické charakteristiky jsou k dispozici pouze k respondentům, kteří vyplnili individuální dotazník, nikoli ke všem ostatním členům domácnosti. Sada sociodemografických proměnných je pro tuto vlnu omezena pouze na pohlaví (*sex*), měsíc a rok narození (*birthm*, *birthy*) a ekonomické postavení (*estat2*). Pro ekonomické postavení byla využita odlišná klasifikace než v předchozích ročnících.

Pro jednodušší práci s datovým souborem je doplněno vzdělání (*educ_r*), kraj (*region*) a velikost místa bydliště (*msize*) respondenta, a to z poslední vlny účasti domácnosti dané domácnosti (respondenta) ve výzkumu.

Odvozené proměnné

Ze stejných důvodů jako v případě prvního ad hoc výzkumu **neobsahuje datový soubor převážnou většinu** odvozených proměnných dostupné v prvních pěti ročnících (složení domácnosti, změna složení domácnosti mezi vlnami, socioekonomické postavení, členství v domácnosti v jednotlivých vlnách, vyplnění individuálního dotazníku v jednotlivých vlnách, duplicitní výskyt osoby). Jedinými odvozenými proměnnými je věk (*age*) a věková skupina (*agecat*).

Paradata

Stejně jako v datech z ad hoc sběru 2020 je zařazena pomocná proměnná *chpsP*, která rozlišuje respondenty z původního panelu CHPS od nových respondentů, kteří byli v předchozím roce (ad hoc sběr 2020) rekrutováni mimo panel CHPS. Tyto skupiny respondentů lze navíc rozeznat pomocí identifikačních čísel *c2_pid* a *c2_hid* – identifikátory členů původních domácností začínají číslicí 1, identifikátory nově rekrutovaných respondentů číslicí 2.

Proměnná *waveL* určuje poslední vlnu účasti dané domácnosti (CHPS panel) či respondenta (mimo CHPS panel). Proměnná *qmode* slouží k rozlišení respondentů dotazovaných CAWI a SAQ.

Stejně jako v předchozích ročnících je obsažen den a měsíc vyplnění dotazníku (*day*, *month*), podrobnější údaje o čase vyplnění nebyly zaznamenávány. Datum vyplnění však chybí pro všechny respondenty papírového dotazníku, protože tento údaj nebyl v dotazníku zjišťován, a dále u části respondentů online dotazníku, protože informace nebyla v dotazovací aplikaci uložena. Celkem chybí údaj o datu vyplnění u 259 respondentů (19,8 %).

Geografické proměnné

Kraj a velikost sídla v tomto šetření nebyly zjišťovány, příslušné informace (*region*, *msize*) jsou doplněny z poslední vlny účasti dané domácnosti/respondenta.

3.10. Post-stratifikační vážení

Data prošla post-stratifikačním vážením na stejných principech jako ad hoc šetření 2020. Post-stratifikační váhy jsou opět připraveny jak pro celý soubor, tak samostatně pro podsoubor respondentů z původního panelu CHPS.

Jako zdroj kontrolních distribucí byla využita data z Výběrového šetření pracovních sil 2021 (vážený roční soubor) pro kombinaci pohlaví, věku a vzdělání a dále údaje Českého statistického úřadu o věkovém složení obyvatel k 1. červenci 2021 (kraj).

Níže uvedené tabulky obsahují distribuce vážících proměnných v kontrolních datech za populaci, a v dotázaném souboru před vážením a po vážení.

Tabulka 16: Distribuce proměnných pro vážení – celý soubor (ad hoc 2021)

	Kontrolní distribuce (%)	Nevážená distribuce (%)	Vážená distribuce (%)
Pohlaví (sex)			
Muž (1)	48,9	38,9	48,0
Žena (2)	51,1	61,1	52,0
Věk (age)			
18 až 34 let	22,8	10,7	21,6
35 až 54 let	37,3	39,5	38,6
55 a více let	39,9	49,8	39,8
chybí	0,0	0,0	0,0
Vzdělání (educ_r)			
Bez vzdělání, základní vzdělání (1)	9,6	2,1	7,6
Středoškolské vzdělání (2, 3)	66,8	55,6	67,4
Vyšší odborné a vysokoškolské vzdělání (4)	21,3	39,8	22,6
chybí	2,4	2,4	2,4
Kraj (region)			
Hlavní město Praha (1)	12,1	24,7	12,9
Středočeský kraj (2)	12,8	9,0	12,4
Jihočeský kraj (3)	6,1	8,5	6,3
Plzeňský kraj (4)	5,5	4,1	5,6
Karlovarský kraj (5)	2,7	1,3	2,3
Ústecký kraj (6)	7,6	6,6	7,5
Liberecký kraj (7)	4,2	3,3	4,3
Královéhradecký kraj (8)	5,2	3,7	5,1
Pardubický kraj (9)	4,9	4,4	4,8
Kraj Vysočina (10)	4,8	4,4	4,7
Jihomoravský kraj (11)	11,2	11,6	11,5
Olomoucký kraj (12)	6,0	4,2	6,0
Zlínský kraj (13)	5,5	3,4	5,2
Moravskoslezský kraj (14)	11,3	10,9	11,3

Zdroj: CHPS ad hoc šetření 2021 (vážená a nevážená distribuce); Výběrové šetření pracovních sil 2021, Český statistický úřad (kontrolní distribuce pohlaví, věku, vzdělání); Věkové složení obyvatelstva k 1. 7. 2021, Český statistický úřad (kontrolní distribuce kraje), vlastní zpracování

Tabulka 17: Distribuce proměnných pro vážení – panelisté (ad hoc 2021)

	Kontrolní distribuce (%)	Nevážená distribuce (%)	Vážená distribuce (%)
Pohlaví (sex)			
Muž (1)	48,9	37,3	46,8
Žena (2)	51,1	62,7	53,2
Věk (age)			
18 až 34 let	22,8	7,9	19,8
35 až 54 let	37,3	38,0	38,8
55 a více let	39,9	54,1	41,5
chybí	0,0	0,0	0,0
Vzdělání (educ_r)			
Bez vzdělání, základní vzdělání (1)	9,8	2,6	8,6
Středoškolské vzdělání (2, 3)	68,4	59,4	68,1
Vyšší odborné a vysokoškolské vzdělání (4)	21,8	38,0	23,2
chybí	0,0	0,0	0,0
Kraj (region)			
Hlavní město Praha (1)	12,1	20,6	13,1
Středočeský kraj (2)	12,8	9,7	12,4
Jihočeský kraj (3)	6,1	10,4	6,5
Plzeňský kraj (4)	5,5	4,8	5,6
Karlovarský kraj (5)	2,7	1,6	2,4
Ústecký kraj (6)	7,6	8,2	7,9
Liberecký kraj (7)	4,2	3,9	4,3
Královéhradecký kraj (8)	5,2	4,2	4,8
Pardubický kraj (9)	4,9	4,2	5,0
Kraj Vysočina (10)	4,8	4,3	4,7
Jihomoravský kraj (11)	11,2	9,3	11,1
Olomoucký kraj (12)	6,0	3,3	5,5
Zlínský kraj (13)	5,5	3,2	5,0
Moravskoslezský kraj (14)	11,3	12,3	11,7

Zdroj: CHPS ad hoc šetření 2021 (vážená a nevážená distribuce); Výběrové šetření pracovních sil 2021, Český statistický úřad (kontrolní distribuce pohlaví, věku, vzdělání); Věkové složení obyvatelstva k 1. 7. 2021, Český statistický úřad (kontrolní distribuce kraje), vlastní zpracování

Příloha: Zveřejněné materiály k výzkumům

K ad hoc covid-19 výzkumům v Českém panelovém šetření domácností byly dosud (do data vydání této dokumentace) zveřejněny datové soubory, dotazníky, seznam proměnných a další materiály vypsané v níže uvedené tabulce.

Soubor se **seznamem proměnných** obsahuje pro jednotlivé ad hoc covid-19 výzkumy seznam proměnných v příslušném datovém souboru se značením, ve kterých předchozích vlnách byly zařazeny. Soubor dále obsahuje pro jednotlivé výzkumy **kódovací klíč** (přehled popisků proměnných a jejich hodnot a další parametry proměnných).

Všechny materiály k ad hoc covid-19 sběrům a první až páté vlně jsou zveřejněny v online datovém katalogu Českého sociálněvědního datového archivu.

Tabulka 18: Zveřejněné materiály k ad hoc covid-19 výzkumům

	Ad hoc šetření 2020	Ad hoc šetření 2021
Datové soubory		
Datový soubor	1	1
Dokumentace		
Společná dokumentace k ad hoc covid-19 výzkumům	1	1
Dotazníky		
Předloha dotazníku s komentáři ke zpracování dat	1	
Dotazník CAWI varianta		1
Dotazník SAQ varianta		1
Další materiály		
Společný seznam proměnných v datových souborech, kódovací klíče (codebook)	1	1
Poučení účastníka studie, Souhlas s účastí ve studii a zpracováním osobních údajů	1	
Zvací e-mail, Souhlas s účastí		1
Vážení		
R script pro post-stratifikační vážení	1	1
Populační (kontrolní) distribuce pro vážení	1	1

Seznam tabulek a obrázků

Tabulka 1: Srovnání struktury celého souboru s populací (ad hoc 2020)	19
Tabulka 2: Srovnání struktury podsouboru panelistů CHPS s populací (ad hoc 2020)	20
Tabulka 3: Srovnání struktury podsouboru nových respondentů s populací (ad hoc 2020)	21
Tabulka 4: Míra účasti domácností z panelu CHPS dle kraje (ad hoc 2020)	24
Tabulka 5: Dotazníky dle módu dotazování a agentury provádějící sběr dat (ad hoc 2020)	25
Tabulka 6: Proměnné v datovém souboru (ad hoc 2020)	30
Tabulka 7: Distribuce proměnných pro vážení – celý soubor (ad hoc 2020)	33
Tabulka 8: Distribuce proměnných pro vážení – soubor panelistů CHPS (ad hoc 2020)	34
Tabulka 9: Počty domácností z CHPS panelu oslovených k účasti (ad hoc 2021)	37
Tabulka 10: Srovnání struktury celého souboru s populací (ad hoc 2021)	39
Tabulka 11: Srovnání struktury podsouboru panelistů CHPS s populací (ad hoc 2021)	40
Tabulka 12: Srovnání struktury podsouboru nových respondentů s populací (ad hoc 2021)	41
Tabulka 13: Míra účasti dle poslední vlny účasti u původního CHPS panelu (ad hoc 2021)	44
Tabulka 14: Dotazníky dle módu dotazování (ad hoc 2021)	45
Tabulka 15: Proměnné v datovém souboru (ad hoc 2021)	49
Tabulka 16: Distribuce proměnných pro vážení – celý soubor (ad hoc 2021)	52
Tabulka 17: Distribuce proměnných pro vážení – panelisté (ad hoc 2021)	53
Tabulka 18: Zveřejněné materiály k ad hoc covid-19 výzkumům	54
Obrázek 1: Města s alespoň jedním testovacím místem ve studii SARS-CoV-2-CZ-Preval	12
Obrázek 2: Rozmístění respondentů mimo panel CHPS (ad hoc 2020)	16
Obrázek 3: Rozmístění respondentů z původního panelu CHPS (ad hoc 2020)	17

Mgr. Michaela Röschová, Ph.D.

Mgr. Jan Klusáček

Bc. Aliona Sukhotskaya

Spolupracovali:

prof. PhDr. Dana Hamplová, Ph.D.

Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.

chps.soc.cas.cz

Verze 1.0 (31. 10. 2024)

Röschová, M., Klusáček, J., Sukhotskaya, A. 2024. České panelové šetření domácností: Dokumentace ke sběru a zpracování dat. Ad hoc covid-19 výzkumy 2020 a 2021. Praha: Sociologický ústav AV ČR. (Verze 1.0). <https://doi.org/10.13060/dk.2024.1>